

ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони

Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020г.

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР ЗА ТЕРИТОРИЯТА НА СДРУЖЕНИЕ „МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА ХАРМАНЛИ“

Стратегията за ВОМР е разработена по проект по подмярка 19.1 „помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ по Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020г.

Проект № 19-19-1.01-2

Договор № РД 50-158/07.12.2015г.

Съдържание

Ползвани съкращения в текста:	3
1. Описание на МИГ:	6
1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:	6
1.2. Карта на територията:	7
2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:	7
2.1. Описание на процеса – проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):	7
2.3. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:	9
3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:	9
3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:	9
3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:	10
3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:	13
4. Цели на стратегията:	15
4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:	15
4.2. Специфични цели:	17
4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията.....	23
4.5. Йерархията на целите – включително цели за крайните продукти или резултатите:	23
5. Описание на мерките:	24
6. Финансов план:	41
6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:	41
6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:	42
7. План за действие, показващ че целите са превърнати в действия:	43
8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на местната група за действие да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:	44
8.1. Организационна структура на МИГ:	44
8.2. Управление на МИГ:	44
8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:	48
8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:	50
9. Индикатори за мониторинг и оценка:	52
9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места:	52
9.2. Индикатори по мерки:	54
10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:	58
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:	58

Ползвани съкращения в текста:

АДИОПР	Актуализиран документ за изпълнение на общинския план за развитие
АЗ	Агенция по заетостта
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ГПСОВ	Градски пречиствателни станции за отпадъчни води
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДВ	Държавен вестник
ДМА	Дълготрайни материали активи
ЕИСУРР	Единна информационна система за управление на регионалното развитие
ЕМРСР	Европейска мрежа за развитие на селските райони
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗК	Земеделска кооперация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗП	Земеделски производител
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Защитени територии
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз
КИП	Комисия за избор на проекти
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИГ	Местна инициативна група
МРРБ	Министерство на регионалното развитие
МО	Междинна оценка
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МСП	Малки и средни предприятия

НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НПО	Неправителствени организации
НПРР	Национален план за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСМ	Национална селска мрежа
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Р България
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
НЧ	Народно читалище
NUTS	Обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОП	Оперативна програма/оперативни програми
ОПДУ	Оперативна програма "Добро управление"
ОПИК	Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност"
ОПИМСП	Оперативна програма "Инициатива за малки и средни предприятия"
ОПМДР	Оперативна програмата за морско дело и рибарство
ОПНОИР теж"	Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж"
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОПР	Общински планове за развитие
ОПРР	Оперативна програма "Региони в растеж"
ОПРЧР	Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
ОПТТИ	Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура"
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план/общини устройствени планове
ППЗРР	Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадъчни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РА	Разплащателна агенция
РЗС	Регионална служба по заетостта

РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СИФ	Социално-инвестиционен фонд
СВОМР	Стратегия за местно развитие
СОП	Специални образователни потребности
СОУ	Средно общообразователно училище
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТИЦ	Туристически информационен център
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УО	Управляващ орган
УС	Управителен съвет
ЦДГ	Целодневна детска градина

1. Описание на МИГ:**1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:****1.1.1. Списък на общините, обхванати от МИГ;**

Територията на МИГ Харманли е с непрекъснати граници и обхваща изцяло територията на община Харманли, която е разположена в централната част на област Хасково.

1.1.2. Списък на населените места, обхванати от МИГ; Таблица 1

№ по ЕКАТТЕ	Населени места	№ по ЕКАТТЕ	Населени места
77181	Харманли	51041	с. Надежден
04128	с. Бисер	53237	с. Овчарово
04724	с. Богомил	53775	с. Орешец
05298	с. Болярски извор	54448	с. Остър камък
06080	с. Браница	57434	с. Поляново
07315	с. Българин	58244	с. Преславец
12810	с. Върбово	62832	с. Рогозиново
23011	с. Доситеево	67101	с. Славяново
23741	с. Дрипчево	67581	с. Смирненци
32100	с. Иваново	80552	с. Черепово
32487	с. Изворово	80827	с. Черна могила
38011	с. Коларово	83377	с. Шишманово
43548	с. Лешниково		

1.1.3 Брой жители на териториите, обхванати от МИГ.*Таблица 2*

№ по ЕКАТТЕ	Населени места	Брой жители	№ по ЕКАТТЕ	Населени места	Брой жители
2633	Община Харманли	24912	51041	с. Надежден	243
04128	с. Бисер	771	53237	с. Овчарово	122
04724	с. Богомил	13	53775	с. Орешец	229
05298	с. Болярски извор	293	54448	с. Остър камък	103

06080	с. Браница	116	57434	с. Поляново	253
07315	с. Българин	373	58244	с. Преславец	162
12810	с. Върбово	424	62832	с. Рогозиново	130
23011	с. Доситеево	323	67101	с. Славяново	687
23741	с. Дрипчево	20	67581	с. Смирненци	180
32100	с. Иваново	312	77181	гр. Харманли	18986
32487	с. Изворово	238	80552	с. Черепово	162
38011	с. Коларово	16	80827	с. Черна могила	105
43548	с. Лешниково	101	83377	с. Шишманово	550

По данни на НСИ към 31.12.2014г.

Общо			В градовете			В селата		
Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
24912	12462	12450	18986	9472	9514	5926	2990	2936

1.2. Карта на територията:

Община Харманли е разположена в центъра на Област Хасково и се явява нейна географска среда. Община Харманли граничи с общините Хасково, Симеоновград, Тополовград, Гълъбово, Стамболово, Маджарово, Любимец и Свиленград.

Територията на МИГ Харманли е с непрекъснати граници.

Фигура 1

Източник: Община Харманли

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:

2.1. Описание на процеса – проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):

Популяризиране процеса на разработка на стратегията.

В периода декември 2015 – май 2016 г. бяха проведени 2 конференции, с цел по-добро очертаване на социалната проблематика бяха проведени 4 информационни срещи в селата. Проведени бяха 4 еднодневни срещи/семинара. Бяха изготвени и разпространени сред местната общност печатни информационни материали.

Всички покани за събития се публикуваха и на интернет страницата на МИГ Харманли и във фейсбук профила, с цел да се достигне до по-голям брой заинтересовани лица. Бяха направени и 7 публикации в местната преса. Бяха проведени три обществени обсъждания. В тях взеха участие 282 души, от които 122 жени и 61 млади хора до 40 г.

Обучение на екипа на МИГ, в т.ч. представители на партньорите и местни лидери.

С цел увеличаване на капацитета на екипа на МИГ и местната общност бяха проведени 4 еднодневни обучения. Две от тях бяха за екипа на МИГ /включително и за УС и ОС на МИГ/, а останалите две обучения бяха за местни лидери, в които взеха участие представители на общината, неправителствени организации, земеделски стопани и представители на бизнеса. Обучени бяха 64 участници, от които 29 жени и 18 млади хора до 40 години.

Проучване и анализ на територията.

1. **Анализ 1** – *Социално-икономическа характеристика на територията на МИГ Харманли.*

За целта на изследването са приложени сравнителния и ситуационния анализи, метода на екстраполацията и метода на моделирането. Спазен е общоприетия принцип при провеждане на икономически анализи, т.е. количествените характеристики са получени "при равни други условия". Определящ е системният подход, като са дефинирани критичните точки на системата, въпреки че техният анализ не е изцяло в обхвата на изследването. Прогнозите се основават на експертна оценка при прилагането на линеен трендов модел.

2. **Анализ 2** – *Степен на информираност, инвестиционни намерения, очаквания и нагласи за програмния период 2014-2020 у стопанския, нестопанския сектор и обществеността.*

С проучването се идентифицираха съществуващи и предишни дейности и инициативи в подкрепа на местното развитие, на базата на проведено проучване, социологическо проучване с 100 респондента. За участие в групите бяха поканени представители на публичния сектор, НПО сектора, земеделски производители, представители на бизнеса. Участие взеха млади хора, представители на ромската общност и жени. Извърши се проучване и анализ на пазара, средата, настроенията, участниците, създаване на база данни.

Разработване и популяризиране на СВОМР. Идентифициране и ангажиране на местните заинтересовани страни.

Местната общност беше активно ангажирана в процеса на разработване на Стратегията. Бяха сформирани експертни групи за подготовка на СВОМР, които проведоха 2 срещи, както и една информационна среща за изготвяне на окончателния вариант на стратегията. В рамките на две от срещите, експертни групи бяха обучени как се разработва стратегия за местно развитие.

В проявите на проекта бяха обхванати 100% всички идентифицирани сектори/заинтересовани страни. Същите бяха привлечени и в обществени обсъждания на стратегия за местно развитие и в процеса по създаването ѝ.

2.2. Етапи и дейности

Реализацията на проекта за подготвителни дейности премина през три основни етапа, които са взаимосвързани, взаимозависими и частично припокриващи се във времето, а именно:

- **Първи етап:** проучване на обхванатата територия и анализ на местния потенциал за развитие. На този етап бяха обобщени всички информационни източници, необходими за разработването на СВОМР, и събрани необходимите статистически данни и експертна информация за нейната подготовка. Беше изготвен социално-икономическия профил на базата на кабинетно проучване, допълнен с анализ на данните от социологическо проучване (чрез анкетни карти).
- **Втори етап** е на разработване на СВОМР. В рамките на този етап беше разработен първи вариант на СВОМР, проведеха се обучения на екипа по проекта и местните лидери, свързани с разширяване на знанията и уменията за прилагане на ВОМР, формираха се експертни групи за разработване на СВОМР, проведеха се консултации с населението по подготовения проект на СВОМР и беше изготвен окончателния вариант на стратегията.
- **Третият етап** е свързан с популяризиране на стратегията и изграждане на капацитет сред местната общност за нейната реализация. Дейностите по популяризиране на стратегията продължават до 31.05.2016г.

Кандидатства се и за издаване на решение за преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка.

Кандидатстване пред УО на ПРСР за изпълнение на СВОМР.

2.3. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

Община Харманли, читалища и НПО в областта на културата, НПО подпомагащи бизнеса, църковни настоятелства, земеделски производители, кооперации, хотели, къщи за гости, заведения за хранене, еднолични търговци и търговски дружества в сферата на услугите, търговията и производството, занаятчии.

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

Основните нужди са насочени към разрешаване на няколко важни проблема: състояние на **инфраструктурата** (както пътна, така и ВиК) и **безработицата**. Особено в селата, състоянието на улиците е много лошо, липсва маркировка, знаци и светофари. В областта на заетостта е особено тревожна младежката безработица, обусловена от два основни фактора – ниска квалификация и конкурентоспособност на пазара на труда и икономическа емиграция към по-големи градове. Към нуждите на територията трябва да се отбележат необходимостта от превенция на наводнения, недобрата социална инфраструктура и благоустройство, ниските доходи на населението и липсата на добре дефинирани приоритети за работа с групите в риск.

Потенциалът за развитие на територията се съдържа в най-перспективните икономически сектори, а именно селското, горското и рибно стопанство, съставляващи 59% от икономиката на територията, добивната и преработваща промишленост и характерното за региона лозаро-винарство. Потенциал за развитие е заложен и в алтернативния туризъм на базата на културно- историческото наследство и природните дадености. Характерни отрасли за община Харманли са и леката промишленост (шивашка, хранителна, керамична и др.), автосервизните услуги и електромашинната промишленост (производство на електродвигатели).

Според мнението на общността в областта на инфраструктурата най-голям потенциал за развитие имат улиците, пътищата, настилките и сигнализацията, защото там проблемите са най-тежки. След тях се нареждат водоснабдяването и канализацията, водният цикъл и пречиствателните станции.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

Община Харманли, читалища и НПО в областта на културата, НПО подпомагащи бизнеса, църковни настоятелства, земеделски производители, кооперации, хотели, къщи за гости, заведения за хранене, еднолични търговци и търговски дружества в сферата на услугите, търговията и производството, занаятчии.

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

Обобщен SWOT анализ

В обобщения SWOT анализ са отчетени изводите от анализите в отделните части на двата анализа на територията – „Социално-икономически характеристики“ и „Степен на информираност, инвестиционни намерения, очаквания и нагласи за програмния период 2014-2020 у стопанския, нестопанския сектор и обществеността“. Не са представени всички изводи, а само най-важните и показателни за определянето на насочеността на СВOMP.

СИЛНИ СТРАНИ

- ✧ Разнообразна природа и наличие на природни забележителности;
- ✧ Добра осигуреност с водните ресурси в региона;
  - благоприятно влияние за развитието на региона оказва преминаването на р. Марица;
  - на територията на общината се намират множество микроязовири и водоеми.
- ✧ Благоприятни климатични и почвени условия за развитие на селското стопанство – растениевъдство и животновъдство;
- ✧ Наличие на обширни обработваеми земи;
- ✧ Достатъчен горски фонд, създаващи предпоставки за развитие на сектори, като: земеделие, туризъм (вкл. ловен туризъм), дърводобив и дървопреработване;
- ✧ Богато културно-историческо наследство.
- ✧ Международни транспортни коридори:
  - Трансевропейски коридор №4 Европа-Азия;
  - Трансевропейски коридор №9 Русе-Стара Загора-Маказа.
- ✧ Пътната мрежа, обхващаща всички селища;
- ✧ Относително високи доходи на заетите в обществения сектор

- ✧ Добре развита социална система
- ✧ Развит неправителствен сектор.
- ✧ Относително висок дял на предприемачеството;
- ✧ Развита преработваща промишленост;
- ✧ Природни дадености и културни забележителности, благоприятстващи развитието на туризма;
- ✧ Установени традиции в производството на зърнени култури и трайни насаждения;
- ✧ Установени традиции в биволовството;
- ✧ Добро състояние на горския фонд с условия за дърводобив, полупланинско животновъдство и билкосъбиране.
- ✧ Оптимизъм за бъдещето и готовност да разширяват дейността си у предприемачите;
- ✧ Хармонично развити селско стопанство, преработвателна и лека промишленост;
- ✧ Добре развита лозаро-винарска индустрия;
- ✧ Силно представяне на МИГ в предишния програмен период.

СЛАБИ СТРАНИ

- ✧ Неефективно използване на природно-климатичните условия и териториалните фондове за развитието на стопанските отрасли;
- ✧ Неефективно използване на водите в района за целите на селското стопанство;
- ✧ Отрицателен естествен и механичен прираст на населението през последните години;
- ✧ Неефективно използване на човешките ресурси за функциониране на общината;
- ✧ Четвъртокласната пътна мрежа е в лошо състояние, макар и асфалтирана;
- ✧ Липса на общинска програма за енергийна ефективност;
- ✧ Няма изготвена Програма за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, намаляване емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества.
- ✧ Отрицателен демографски прираст;
- ✧ Повишаване равнището на безработица;
- ✧ Нисък трудов потенциал на населението в селските райони;
- ✧ Недостиг на развито бизнес и професионално обучение;
- ✧ Неравномерно разпределение на промишлените предприятия;
- ✧ Необновени производствени мощности в индустрията;
- ✧ Липса на структури за консултантски и бизнес услуги;
- ✧ Неефективно използване на даденостите на общината в туристическия сектор;
- ✧ Зависимост от световната икономика;
- ✧ Слаба конкурентоспособност;
- ✧ Административни пречки и затруднения;
- ✧ Труден достъп до свежи финансови ресурси;
- ✧ Недостатъчна комуникация между властите, бизнеса, селските стопани и неправителствените организации;
- ✧ Липса на информираност по важни въпроси в т.ч. информация за обществени поръчки и проекти на европейските фондове.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ❖ Оползотворяване на геостратегическото местоположение на общината в резултат на активно участие на общината в международни и национални програми за инфраструктурно и социално развитие;
- ❖ Реклама и популяризиране на културно-историческото наследство в региона чрез развитие на алтернативен туризъм, с оглед националната политика за насърчаване на алтернативните форми на туризъм в селските общини;
- ❖ Максимално използване на възможностите за развитие на бизнеса свързани с новооткритата АМ “Марица”;
- ❖ Преструктуриране на организацията на работа и управлението на общината с цел повишаване на ефективността от използването на трудовите ресурси.
- ❖ Увеличаване на пътничкопотока в общината, вследствие електрифицирането на ж.п. линията Пловдив – Свиленград и откриването на АМ „Марица“ Е80;
- ❖ Разширяване и подобряване на базисната инфраструктура чрез участие на общината в инвестиционни проекти, финансирани от националните оперативни програми и европейските програми за транс-гранично сътрудничество и междурегионално сътрудничество;
- ❖ Заздравяване на икономическия климат и регионалната конкурентоспособност на основата на устойчива техническа и екологична инфраструктура.
- ❖ Създаване на нови работни места чрез растеж и привличане на инвестиции, включително и по програми на европейските фондове;
- ❖ Повишаване квалификацията и личната конкурентоспособност на човешките ресурси;
- ❖ Стимулиране на инициативността на съществуващи и нови частни предприемачи чрез достъп до информация, обучение и финансиране;
- ❖ Развитие на МСП сектора и подобряване на достъпа да субсидиране и финансиране в него;
- ❖ Развитие на горското стопанство;
- ❖ Популяризиране на туристическите забележителности в светлината на откритата нова магистрала и подобрената пътна мрежа.
- ❖ Превръщане на територията в селскостопански център с развита инфраструктура;
- ❖ Развитие на културния, историческия и винения туризъм;
- ❖ Повишаване на квалификацията на заетите в бизнеса, производството и селското стопанство чрез различни обучителни програми.
- ❖ Насърчаване на междусекторното сътрудничество и създаване на самоличност на територията.

ЗАПЛАХИ

- ❖ Неефективно използване на геостратегическото положение на общината за цялостно подобряване на социално-икономическия климат;
- ❖ Задълбочаване на тенденцията към застаряване на населението, както и намаляване на неговата численост поради икономическа емиграция, което

предполага намаляване на качествените характеристики и потенциала на населението;

- ✧ Влошаване на състоянието на околната среда след построяването на АМ „Марица”, както и влошаване на състоянието на териториалните фондове в непосредствена близост.
- ✧ Евентуално силно влияние на негативните последици от изграждане на автомагистрала „Марица” – отклоняване на потенциални потребители и стесняване на някои от икономическите сектори;
- ✧ Задълбочаване на процесите на регионални различия в национален мащаб;
- ✧ Продължаваща тенденция на обезлюдяване на малките селища;
- ✧ Запазване на отрицателните демографски тенденции с отражението им върху образованието;
- ✧ Задълбочаване на проблемите на заетостта и безработицата поради ниска квалификация и неадекватност към съвременните икономически изисквания.
- ✧ Изоставане от нивата на конкурентоспособност на пазарите в ЕС;
- ✧ Невъзможност за растеж поради малко инвестиции;
- ✧ Икономическа емиграция на млади работници и специалисти;
- ✧ Опасност от спад в селското стопанство по демографски причини;
- ✧ Задълбочаване на проблемите с нереализираната селскостопанска продукция;
- ✧ Икономическа емиграция, „изтичане“ на квалифициран персонал;
- ✧ Непропорционално и едностранчиво развитие на селските стопанства;
- ✧ Изоставане в конкурентоспособността на човешките ресурси на пазара на труда поради повишаване на изискванията и изоставане на квалификацията.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи:

- Обучение;
- Недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- Липса на транспорт от селата към общинския център, където се изпълнява услугата и съответно ограничен достъп на живеещите в селата;
- Изолация от пазара на труда;
- Ниски доходи на лицата и семействата им;
- Социална изолация;
- Липса на дневна/почасова грижа за хората с увреждания;
- Липса на подкрепа за семейството;
- Недостъпна архитектурна среда за хората с увреждания.

Екипът на „МИГ Харманли” и всички експерти и консултанти ще следват принципа на равните възможности и ще правят всичко, така че информацията за работата на МИГ и възможностите за получаване на финансиране да достига до всички членове на местната общност. Екипът ще предоставя консултации и помощ за всички потенциални бенефициенти във всички населени места. В избора на проекти, където е възможно, приоритет ще се дава на дейности, които осигуряват заетост и услуги за хора в неравностойно положение.

В социодемографската и икономическа картина на общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара

на труда, живеещи в изолирани общности, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени.

Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението

1. Фактори, свързани с доходите:

- Безработица и нарушеният достъп до заетост;
- Ниски доходи в семействата;
- Ограничена автономност и пряка зависимост от близките;
- Лоши битови условия и дефицит в средствата за издръжка.

2. Структура на семейството

Структурата на семейството е допълнителен фактор поради факта, че повечето хора със социални проблеми разчитат на близките си, тъй като социалното подпомагане и услугите не решават поставените пред тях задачи. По отношение на структурата на семейството могат да се оформят следните групи:

- Многодетни семейства;
- Непълни семейства (самотни родители);
- Самотни хора с увреждания и самотни възрастни хора.

3. Увреждане или тежък здравословен проблем на член от семейството.

- Семейства, в чийто състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем;
- Семейства с хора с увреждания, оставащи без доходи в периодите между сключване на договор по програма „Личен асистент” и техен близък;
- Семейства с безработен член, непълни семейства с родители в пенсионна възраст.

4. Изолираност на населеното място. Отдалечеността от административния център е фактор пречатващ достъпа до социални и здравни услуги.

- Стари хора в селата със специален фокус върху самотните стари хора, живеещи в отдалечени села;
- Семействата без или с ниски доходи.

Характеристика и структура на рисковите групи в община Харманли:

- Деца с увреждания;
- Отпаднали от училище деца;
- Многодетни семейства;
- Изоставени и осиновени деца;
- Деца, претърпели насилие, жертви на трафик, пострадали от престъпление;
- Деца, живеещи на улицата;
- Деца със зависимости;
- Деца с противообществени прояви;
- Самотно живеещи стари хора;
- Стари хора със затруднения в самообслужването и в тежко здравословно състояние;
- Стари хора, настанени в специализирани институции;

- Пълнолетни лица с увреждания;
- Безработни лица с по-ниска конкурентноспособност на пазара на труда;
- Етнически общности в неравностойно положение със специален фокус към ромската общност;
- Лица със зависимости.

4. Цели на стратегията:

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

МИСИЯ: Устойчив растеж и европейско развитие на община Харманли

На базата на оценката на извършения анализ на социално икономическото състояние на територията, анализа на силните и слабите страни, възможностите и заплахите, направените изводи за тенденциите за развитие, основната цел, която си поставя Стратегията е:

Постигане на устойчиво и балансирано развитие на района с разнообразни възможности за заетост и на основата на ефективно развити аграрен, преработвателен и бизнес сектор, както и селски туризъм, свързан с местното културно-историческото наследство и териториална идентичност, чрез:

1. Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и предприятията от преработвателната промишленост;
2. Подобряване качеството на живот и развитие на туризма;
3. Повишаване на икономическата активност и разнообразяване на неземеделските дейности в местната икономика;
4. Изграждане на териториална идентичност;

Стратегията за ВОМР е изготвена в съответствие с приоритетите на Стратегическите насоки на Общността и на Националния стратегически план (НСП) за развитие на селските райони на България за периода 2014-2020, както и с направения SWOT – анализ на територията на МИГ.

Стратегията за ВОМР е съобразена с всички приоритети на ПРСР 2014-2020. Изборът на мерки за прилагане по СВОМР и разпределението на ресурсите между ключовите области на развитие на селските райони се базира на нуждите на земеделския сектор, бизнес сектора и населението на територията на МИГ, идентифицирани след направено специално социологическо проучване за нагласите, опита и очакванията на населението и фирмите от територията на МИГ.

Стратегията фокусира подкрепата си върху характерни за територията икономически и обществени дейности, които, стъпвайки върху традициите и местната идентичност да станат двигател на местното развитие. Като такива в анализа бяха идентифицирани преработвателната индустрия, лозарството и винопроизводството, туризма и културно-историческото наследство. Предизвикателството пред местната общност е тези четири стълба на местната идентичност да бъдат обхванати в допълващи се и/или общи дейности, които да осигурят хармонично, разнообразно и устойчиво развитие на територията.

СВОМР е съобразена и с възможностите, предоставяни от другите инструменти на Общността за подкрепа на подобряването на качеството на живот в селските райони. Планове, програми и стратегии, с които СВОМР е съобразена.

Стратегията за развитие на Хасковска област 2014-2020;

Стратегическа цел 1. Икономическо сближаване на областно и регионално ниво чрез използване на собствения потенциал

Приоритет 1.1. Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика и подкрепа за малкия и средния бизнес

Приоритет 1.2. Развитие на устойчиво земеделие и туризъм

Стратегическа цел 3

Приоритет 3.1. Подкрепа за интегрирано развитие на градовете и подобряване качеството на градската среда.

Приоритет 3.2. Подобряване свързаността на областта във вътрешен, национален и международен план.

Приоритет 3.3. Подобряване качеството на живот в селските райони

Плана за развитие на Южен централен район за планиране 2014-2020;

Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване в национален и вътрешнорегионален план базирано на щадящо/екологосъобразно ползване на собствени ресурси

П1.1: Повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес като движеща сила на регионалната икономика

П1.2: Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творческите индустрии в ЮЦР

Стратегическа цел 4: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места

П4.1: Подкрепа за интегрирано и устойчиво градско развитие и подобряване на вътрешнорегионалната свързаност

П4.3: Подобряване качеството на живот в селските райони

Общинския план за развитие на Харманли за периода 2014-2020 г.;

Приоритет 1: Интелигентен растеж и икономическо развитие.

Специфична цел 1: Повишаване производството и продукцията в промишлеността и селското стопанство;

Специфична цел 2: Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината;

Специфична цел 3: Оптимално използване на природните ресурси за развитие на селското стопанство;

Специфична цел 4: Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор;

Специфична цел 5: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селата;

Приоритет 2: Постигане на социална кохезия чрез укрепване и развитие на човешкия капитал.

Специфична цел 4: Развитие на културата, спорта и младежките дейности;

Приоритет 3: Техническа и инженерна инфраструктура.

Специфична цел 1: Обновяване и доизграждане на техническата инфраструктура, стимулираща развитието на конкурентоспособна общинска икономика, респективно доходите на населението;

Специфична цел 2: Изграждане, разширяване и поддържане на техническа инфраструктура, подобряваща жизнената среда;

Стратегии за развитие на община Харманли към януари 2016:

Годишен план за действие по изпълнението на Общинската социална стратегия в община Харманли

- o Стратегия за развитие на Община Харманли
- o Стратегия за управлението на общинската собственост на Община Харманли .
- o Стратегия за защита на детето в Община Харманли.
- o Стратегия за управление на риска в Община Харманли
- o План за паша
- o Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Харманли

Изхождайки от анализа на нуждите от реструктуриране и модернизиране на земеделските стопанства и предприятията от хранително-вкусова промишленост на територията, МИГ „Харманли” по Приоритет 1 на СВОМР са отделени 17 % от общия публичен принос на СВОМР. Дейностите по тази приоритетна ос ще насърчат нарастването на производителността и конкурентоспособността на земеделието и ХВП и по този начин ще допринесат за постигането на основната цел на СВОМР.

Подобряването на качеството на живот, ще се постигне чрез подобряване качеството и достъпа до основни услуги за населението, инвестиции в инфраструктурата в селата. За Приоритет 2 от СВОМР са отделени 35 % от общия публичен принос на СВОМР.

Повишаването на икономическата активност и разнообразяване на неземеделските дейности в местната икономика на територията на МИГ /Приоритет 3/ ще се насърчи, чрез подкрепа за инвестиции в неземеделски дейности на земеделските стопанства и подкрепа за микропредприятията и селското население като цяло. За този приоритет средствата са 45% от общия публичен принос на СВОМР.

В допълнение към предходните приоритети за постигането на общата цел на стратегията е и Приоритет 4 Изграждане на териториална идентичност – за него средствата по СВОМР са сравнително малко – 3%, но се очаква по голямо въздействие от останалите.

Във всички приоритети е отразен и потенциалът за трансгранично сътрудничество, който предполага прилагане и разработване на мерки с трансграничен характер по различните сектори.

4.2. Специфични цели:

Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и предприятията от преработвателната промишленост (вкл. винопроизводство и производство на тахан).

Специфична цел 1 - Да се подобри ефективността на земеделските стопанства в конкурентни за територията отрасли.

Целта ще бъде постигната чрез дейности, които подпомагат модернизацията и реструктурирането на производството на земеделски продукти. Общият стратегически

подход е повишаване на продуктивността и конкурентоспособността на земеделието, чрез подпомагане за подобряване на инфраструктурата, свързана със земеделието и инвестиции за подобряване на земеделските фактори за производство и въвеждане на модерни практики за стопанисване на земята и водите. За постигане на тази цел, помощта ще бъде насочена към подобряване икономическото състояние на земеделския сектор на територията на МИГ.

Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ е основното средство за постигането на тази цел.

Специфична цел 2 - Да се модернизира технологичната база и да се внедрят иновации в селските стопанства на територията.

Втората цел е фокусирана върху увеличаване конкурентоспособността на селските стопанства. Постигането ѝ ще стане, чрез интервенции за по-добро използване на факторите за производство и чрез внедряване на нови технологии и иновации, свързани с характерни за територията производства, предимно такива с по-висока принадлежна стойност.

В подкрепа изпълнението на тази цел ще бъде използвана подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ и подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“.

Тези две цели са интегрирани под общия приоритет за подкрепа на характерни производства, които продължават местните традиции и изграждат местната идентичност. Такива са лозарството и производството на тахан, които от своя страна могат да надграждат и втория приоритет на стратегията, свързан с винения туризъм, културно-историческото наследство и услугите.

Приоритет 2: Подобряване качеството на живот и развитие на туризма.

Специфична цел 1 – Да се подобрят услугите за населението и жизнената среда в селата

Помощта по тази цел ще се насочи за подобряване на основните услуги за населението от селата, така че да се осигури подобрен достъп до култура, развлечения и спорт, услуги за децата и уязвимите групи, информационни и комуникационни услуги, както и за подобряване на благоустройството на селата чрез обновяване на сградния фонд на социални заведения, на улиците, парковете, културни и историческите сгради. Мерките за постигане на тази цел са:

Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“.

Подобряването на качеството на живот е от изключително значение за намаляването на икономическата емиграция особено сред младите специалисти и висококвалифицирания персонал.

Специфична цел 2 – Да се създадат условия за развитие на туризма и свързаното с него опазване на природното и историческо наследство.

Подкрепата за постигане на тази цел ще бъде осъществена чрез мерки, свързани с развитие на възможностите за туризъм на територията и интервенции за съхраняване, опазване и популяризиране на богатото културно-историческо наследство на района.

Ще бъдат използвани възможностите на мерките Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване на културното и природното наследство на селата“.

Приоритет 3: Повишаване на икономическата активност и разнообразяване на неземеделските дейности в местната икономика;

Специфична цел 1 - Да се разнообразят възможностите за заетост на населението извън земеделието.

Тази цел е насочена към изграждане на разнообразни възможности за заетост, извън земеделието. Помощта ще бъде предоставена за създаване на работни места в дейности, базирани на местните ресурси – производство, услуги, туризъм, култура и занаяти.

За осигуряване на дългосрочна икономическа и социална стабилност на територията, трябва да се отчетат забавените темпове, с които България се възстановява след световната финансова и икономическа криза. Липсата на възможности за заетост е основният фактор за ниската активност на работната сила, високата безработица и ниските доходи на територията. Необходимостта от увеличаване на възможностите за заетост на работната сила и повишаване на доходите на населението ще бъде осъществена чрез дейности, насочени към подпомагане на предприемачеството, малкия бизнес и малките селски стопанства на територията на МИГ.

Създаването на нови възможности за заетост ще бъде подкрепяно, чрез подмярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Дейностите за реализацията на тази цел ще допринесе и за постигането на специфична цел 2 от Приоритет 2 на СВОМР.

Специфична цел 2 - Да се подобрят възможностите за развитие на неземеделски дейности и увеличаване доходите на населението.

Тази цел ще се постигне чрез подпомагането на микропредприятията от района, за целта се включва подмярка 6.4 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“, която ще насърчи предприемчивостта на част от населението. Ще осигури развитието на неземеделски производства, различни видове услуги и занаяти.

Липсата на възможности за заетост е основният фактор за ниската активност на работната сила, високата безработица и ниските доходи на територията. Ето защо ще бъдат насърчавани бизнес развитието и предприемачеството, чрез подкрепа за инвестиции в земеделски и неземеделски дейности на фермерските домакинства и на населението като цяло.

Приоритет 4 Изграждане на териториална идентичност

Специфична цел 1 – Повишаване на атрактивността на територията и създаване на самоличност.

За постигането на тази специфична цел се създаде мярка 22 „Популяризиране на местните продукти и услуги“.

При проучванията се очертаха следните проблеми:

Липсата на подходящи инструменти за популяризиране на предлаганите продукти/услуги; Привличането на по-голям брой потребители на място; Липсата на организация и подходяща инфраструктура; Качеството на предлаганите продукти/услуги, което се свързва повече с липсата на системи за сертифициране; А на

въпроса „от какъв вид информация имате най-голяма нужда“ – над 50% от анкетираните са отговорили – за български/чужди пазари.

Към постигането на тази цел може да допринесе и Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване на културното и природното наследство на селата“.

За постигането на специфичните цели на СВОМР, МИГ „Харманли“ ще изпълнява и проекти в областта на между териториално и транснационално сътрудничество, съгласно подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местните групи за действие“. Ще се дава приоритет на проекти насърчаващи партньорството между МИГ „Харманли“ и други действащи МИГ в страната (включително и като част от Националната селска мрежа) и стимулиращи съвместни инициативи с МИГ от страни членки на Европейския съюз.

В рамките на Стратегията за местно развитие МИГ „Харманли“ ще прилага и подмярка 19.4 „Подпомагане за текущи разходи и разходи за съживяване на района“, – като един от важните елементи в рамките на Стратегията. Тя има за цел да обезпечат МИГ с необходимия финансов ресурс за ефективното изпълнение на стратегиите и тяхното популяризиране. Това от своя страна цели да доведе до развитието на МИГ като силни и ефикасно действащи партньорства и оперативни структури.

4.3. Характеристики на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация:

Община Харманли като цяло е с очевидни дадености за добро икономическо развитие. С осъществяваните стопански реформи общината търси своето водещо място в областната икономика. Нейният икономически облик се очертава ясно с помощта на традиционните статистически индикатори за териториална и селищна мрежа, демографски характеристики, човешки ресурси, потребителски възможности на населението, БВП и пр.

Община Харманли е разположена в югоизточна България, в централната част на Хасковска област. Територията на общината е разположена в границата между Горнотракийската низина, Сакар планина и полите на Източните Родопи. Според разпоредбите и териториалното разделение на Закона за регионалното развитие тя е включена в южен централен район за планиране. Този район за планиране се състои от областите Пловдив, Кърджали, Хасково, Пазарджик, Смолян и Стара Загора. От своя страна област Хасково включва 261 населени места разпределени на териториален принцип в 11 общини – Хасково, Димитровград, Симеоновград, Тополовград, Минерални бани, Харманли, Любимец, Свиленград, Стамболово, Маджарово и Ивайловград. Община Харманли включва 25 населени места и граничи с общините Хасково и Стамболово на запад, на север с община Симеоновград, Тополовград и община Гълъбово (административна единица в рамките на област Стара Загора), на изток с общините Любимец и Свиленград и на юг с община Маджарово.

В структурата на община Харманли като административно – териториална единица влизат общо 25 населени места – един град и 24 села както следва: гр.Харманли и селата Бисер, с. Богомил, с. Болярски извор, с. Браница, с. Българин, с. Върбово, с.

Доситеево, с. Дрипчево, с. Иваново, с. Изворово, с. Коларово, с. Лешниково, с. Надежден, с. Овчарово, с. Орешец, с. Остър камък, с. Поляново, с. Преславец, с. Рогозиново, с. Славяново, с. Смирненци, с. Черепово, с. Черна могила, с. Шишманово.

Предвид географското положение и релефа на община Харманли, на нейната територия са изградени двата основни вида пътнотранспортна мрежа – ж.п. мрежа и сухопътна автомобилна мрежа. Последните са претърпели многократно развитие и реконструкции (като голяма част от тях и към момента се нуждаят от реконструкции) и имат своя принос и отражение върху особеностите и степента на икономическото развитие на района. Територията на общината се пресича от два трансконтинентални пътя. Първият е от Западна и Централна Европа, през София - Пловдив - Харманли - Свиленград и Истан-бул (Е-80 или I-8), и вторият - от Северна Европа през Русе - Хасково – Харманли и Средиземноморието, на чиято основа ще се развива в бъдеще коридор № 9. През общината преминава и трансевропейската жп линия София - Пловдив - Харманли - Свиленград - Истанбул, категоризирана като подходяща за комбинирани превози.

Водоснабдяването на населените места и на стопанските обекти се извършва основно чрез система от кладенци – 9 сондажни, 5 тръбни и 9 шахтови и в ограничени случаи чрез дренажи. На територията на общината са обособени 6 водоснабдителни групи, като общият им дебит надхвърля 170 литра/секунда. Водоснабдителната система на община Харманли е отворена, като в определени свои части се обменят водни количества (около 10-12 л/сек.) със съседните общини – Любимец, Свиленград, Симеоновград. Всички населени места са водоснабдени (общо 25 броя).

Протичащите в община Харманли, през последните 20 години, демографски процеси са с влошаващи се и неблагоприятни характеристики, което е характерно и за страната като цяло. Общината не прави изключение по очертаващите се трайни тенденции на отрицателен естествен прираст, ниска раждаемост, висока смъртност, нарушена възрастова структура и пр. на фона на отрицателните данни и за страната ни. Така например, според официалните данни на Центъра за демографска политика, България е с 8.8 промила отрицателен прираст. Страната ни вече намалява с 68 000 души на година, а за последните десет години – с 600 000 души. На базата на съществуващите данни и анализи в общината, се налага извода, че е налице един постоянен и траен процес на намаляване броя на населението. Подобна констатация може да се направи и за равнището на естественото възпроизводство на населението тук. То също е с отрицателни измерения.

Икономиката в община Харманли е многоотраслова. Към края на 2012 г., регистрираните стопански субекти в Общината са 1022, от които микро- до 9 заети – 959, малки – от 10 до 49 заети – 53 и средни – от 50 до 249 заети – 10 предприятия. Наблюдава се относително равномерно разпределение на броя на заетите в отделните групи, както и реализираните нетни приходи от дейността. Все пак показателите са в полза на микро предприятията, които са наели 49% от заетите и са реализирали 40% от нетните при-ходи на предприятията в Общината. Развитието на промишлеността в община Харманли се характеризира с преобладаващо производство в областта на хранително-вкусовата промишленост, която произвежда близо половината от промишлената продукция. Като цяло обаче в индустрията се наблюдава спад на произведената и реализирана продукция. Тази тенденция е пряк резултат от загуба на

пазари, ниска конкурентоспособност, липсата на достатъчен финансов ресурс за доставка на суровини и материали и обновяване на материалната база. Високият дял на земеделските земи, в т.ч. обработваеми, е изключително благоприятен фактор за развитието на земеделието в общината. Допълнителен фактор, който оказва влияние върху земеделските дейности в региона, е ранният завършек на земеразделянето в повечето от населените места. Доказателство за положителните последици е високият размер на стопанисваните земи от частни предприемачи – над 60%. Много специфично като животновъдна дейност е биволовството, особено характерно за някои от селата на общината. Броят на отглежданите биволи е над 400. Той намалява ежегодно, а биволското мляко е високо ценено не само заради високата си масленост, но и заради физиологичните си качества. Средният млеконадой от биволица е висок - 2190 литра годишно. Център на биволовството е с. Иваново. Преди години то е разполагало с добро племенно стадо и разплодни животни с отлични качества. Днес са изчезнали разплодните животни внос (особено подходящата порода "Мура") и генетичният потенциал на съществуващите животни се е променил. Това важи и за стадата в селата Лешниково и Славяново.

Като цяло обществеността – земеделски производители, предприемачи и неправителствен сектор и положително настроена към възможностите за развиване на финансирани от Европейските фондове проекти по-специално на такива, финансирани чрез МИГ „Харманли“. В тях се вижда възможност за справяне с основни проблеми като безработицата, ниската квалификация и конкурентоспособност на кадрите и ниското качество на живот (доходи, социални услуги и др.)

ДЕСЕГРЕГАЦИЯ И ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯ

Създаване на условия за превенция на дискриминацията се гарантира със създадените възможности за участие на всички групи от населението на територията на МИГ „Харманли“ в дейностите по консултиране, информиране, изработване и представяне на СВОМР. За особено изолираните групи като ромските общества, ще се положат специални усилия в посока на тяхната **десегрегация**. Представители на малцинствените общности участват в Общото събрание на МИГ и в работните групи за обсъждане на приоритетите на СВОМР. В тази връзка като приложение към СВОМР ще се изготви „Комуникационна стратегия за привличане на представителите на уязвимите групи“ - механизъм за ефективен контрол с цел създаване на условия за превенция на дискриминацията във всичките ѝ форми и насочености. Бъдещият екип по прилагане на Стратегията ще работи усилено за мотивиране и подпомагане на потенциални бенефициенти от изброените по-горе слаби социални групи. Наблюдението и оценката на изпълнението на СВОМР също се стреми да гарантира и спазва принципа на недискриминацията.

В подкрепа на политиката за **деинституционализация** в Харманли функционира и „Център за настаняване от семеен тип“, изграден по проект на общината по оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г и по схема за безвъзмездна финансова помощ: BG161PO001/1.1-12/2011 „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“. Постигната е общата цел - да се създаде подходяща и ефективна социална инфраструктура на територията на общината,

която да замени институционалната грижа за деца чрез осигуряване и предоставяне на нов вид резидентни и съпътстващи услуги в общността.

Освен Центъра за настаняване от семеен тип, в изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги (2011 – 2015) и за подобряване на структурата на групите в риск в Харманли се развиват нов Център за обществена подкрепа, създаден с решение на Общински съвет. Официално е открит на 04.06.2014г. Първите потребители на ЦОП са от средата на месец юни 2014г. Той е с капацитет 30 работещи случая. От социалните услуги на ЦОП могат да се възползват деца в риск до 18 годишна възраст: Работят и четирима здравни медиатора на областно ниво за подобряване на достъпа до здравеопазване в ромски общности.

Дом за стари хора в Харманли, създаден е по решение на ОбС и с първоначалното финансиране на Община Харманли. Първите си клиенти той посреща през юни 2007 г. Той е с капацитет от 40 места.

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията.

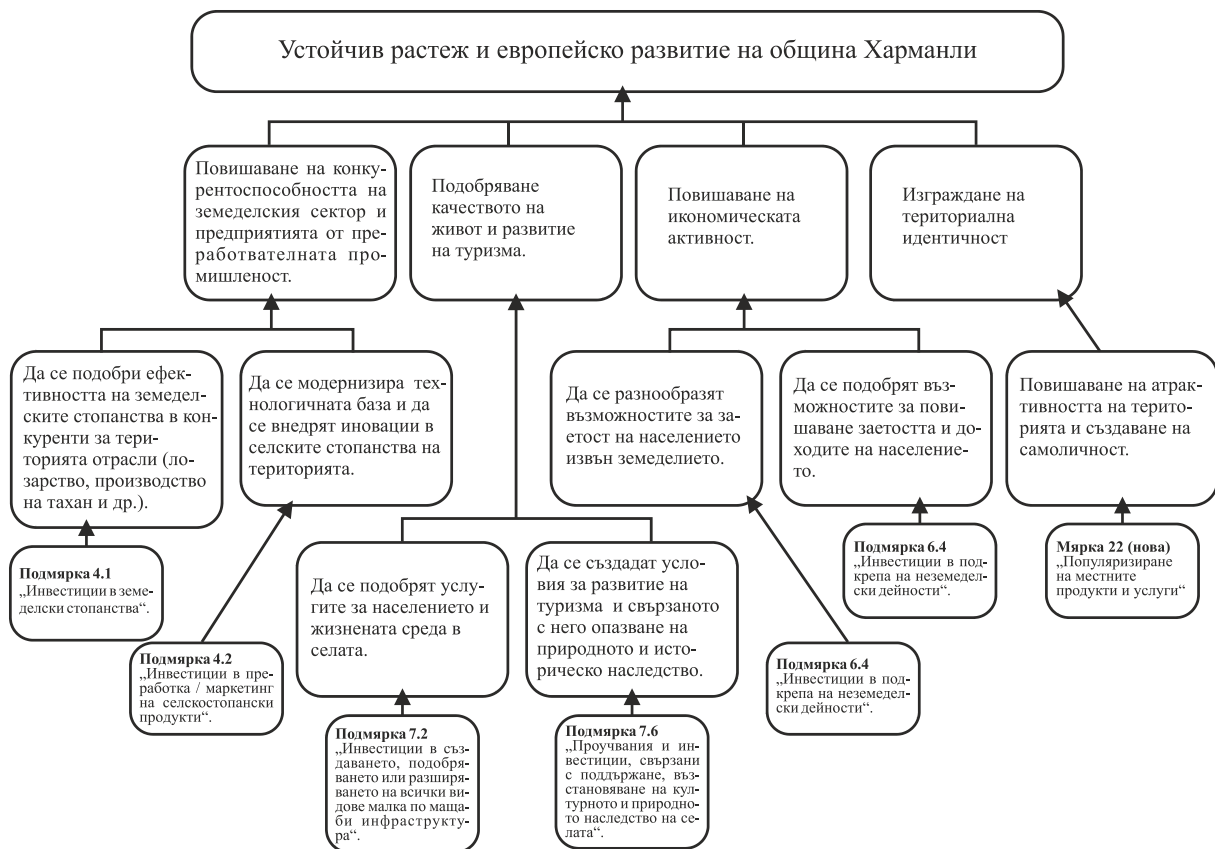
Всички проекти с иновативни характеристики, които ще се подават към инвестиционните мерки на СВOMP са приоритетни, съгласно приетите критерии за оценка.

Иновативният момент на СВOMP на МИГ Харманли е допълнителната мярка 22, създадена след проучване на настроенятия на общността и в съответствие с нейните икономически интереси. Целите и обхватът на мярка 22 са следните:

1. Повишаване атрактивността на територията и създаване на самоличност чрез устойчива експлоатация на непроизводствените ресурси и създаване на нови форми на организация на икономическите дейности.
2. Насърчаване на сътрудничеството и изграждане на добри взаимоотношения между местните предприемачи. Съвместно популяризиране на продукти и услуги. Реклама;
3. Гарантиране на качеството на продуктите и услугите, като елемент, който укрепва идентичността на територията и осигурява устойчивост на инвестициите;

Обхват: По мярката се подпомагат проекти, които водят до запазване на териториалната идентичност и спомага за популяризиране на продуктите и услугите. Изпълнява се на територията на МИГ Харманли.

4.5. Йерархията на целите – включително цели за крайните продукти или резултатите:

5. Описание на мерките:

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

ПРСР (ЕЗФРСР)

Подмярка 4.1. Инвестиции в земеделски стопанства

Цели и обхват на мярката:

Мярката има следните специфични цели:

- реструктуриране и развитие на наличните материални мощности в стопанствата;
- насърчаване въвеждането на нови технологии в производството и модернизация на физическия капитал;
- опазване на компонентите на околната среда;
- спазване стандартите на Европейския съюз (ЕС) и подобряване на условията в земеделските стопанства;

Обхват на подмярката:

1. внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или
2. насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или

3. опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или
4. повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или
5. подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или
6. подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или
7. осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти.

Подмярката ще се изпълнява на територията на МИГ Харманли.

Допустими получатели:

- Физически и юридически лица
- Групи на производители

Индивидуални бенефициенти:

1. Да са регистрирани като земеделски производители по ЗПЗП;
2. Минималният СПО (стандартен производствен обем) на стопанството е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро.
3. Юридически лица доказват доход от земеделска дейност и/или участие и подпомагане по СЕПП /дохода се доказва с документи за последен приключил финансов период/;

Групи на производители:

1. Да са признати като организация на производители в съответствие с националното и/или европейското законодателство;
2. Инвестициите да са свързани с основата земеделска дейност на членовете на организацията, която е основна и за организацията;

Допустими дейности:

1. земеделски стопани за инвестиции в техните стопанства, пряко свързани с една или няколко от дейностите по първично селскостопанско производство и съхранение само на собствени земеделски продукти, както и подготовка на продукцията за продажба;
2. признати групи или организации на производители за инвестиции, които са от полза на цялата група или организация на производители и са свързани с основната земеделска дейност по производство и/или съхранение на земеделски продукти, произведени от техните членове, както и с подготовка на продукцията за продажба.

Земеделските продукти по т. 1 и 2 могат да бъдат само продукти, включени в приложение № 1 от ДФЕС, и памук, с изключение на тютюн, риба и аквакултури.

Финансова помощ се отпуска само в случай, че продуктът е памук или продуктите по приложение № 1 са в обхвата на приложение № I по член 38 от Договора за функциониране на Европейския съюз

Допустими разходи:

- Изграждане, придобиване и подобряване на недвижимо имущество, вкл. чрез

лизинг;

- Закупуване на нови машини, съоръжения и оборудване, включително компютърен софтуер до пазарната стойност на активите, вкл. Чрез лизинг;
- Разходи за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;
- Общи разходи, свързани със съответния проект за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекта, проучвания за техническа осъществимост на проекта;
- Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта”;
- Разходи за закупуване на земя до 10% от общия размер на допустимите инвестиционни разходи.
- Разходи за закупуване на специализирани земеделски транспортни средства – като например камиони, цистерни за събиране мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици, и др.
- За инвестициите в пчеларство ще бъде направено пълно разграничение между инвестициите подпомагани по подмярка 4.1 и тези подпомагане по „Национална програма по пчеларство. Ще се подпомагат кандидати, които притежават над 150 пчелни семейства.

Недопустими са разходите съгласно Чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5000 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 100 000 евро.

Интензитет на финансовата помощ и размер на финансовата помощ:

1. Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
2. Финансовата помощ се увеличава с 10 на сто за:
  - проекти, представени от млади земеделски стопани;
  - интегрирани проекти, включително и такива, свързани със сливания на организации на производителите;
  - проекти, които се изпълняват в обхвата на необлагодетелствани райони;
  - проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи от 6 до 10 земеделски стопани.
3. Финансовата помощ се увеличава с 10 на сто за инвестиции, изцяло свързани с изпълнявани от кандидата ангажименти по мярка 11 "Биологично земеделие" от ПРСР 2014 - 2020 г. или сходни ангажименти по мярка 214 "Агроекологични плащания", направление "Биологично земеделие" от ПРСР 2007 - 2013 г.

4. Финансовата помощ се увеличава с 10 на сто за проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи над 10 земеделски стопани и/или групи/организации на производители.

5. За проектите, които се изпълняват в обхвата на необлагодетелствани райони, трябва да са изпълнени едновременно следните условия:

- дейностите, включени в заявлението за подпомагане, за които се кандидатства, се изпълняват на територията на населено място, чието землище попада в необлагодетелстван район съгласно Наредбата за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват, приета с ПМС № 30 от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 20 от 2008 г.; изм., бр. 53 от 2011 г.);

- най-малко 75 на сто от посочената в бизнес плана земя или площ се намира в необлагодетелстван район.

6. За кандидати с проекти за инвестиционни разходи, изцяло насочени в сектор "Животновъдство", както и инвестиции, свързани с трайни насаждения, оранжерии и гъбарници, е достатъчно изпълнението на едно от посочените условия:

6.1. дейностите, включени в заявлението за подпомагане, за които се кандидатства, се изпълняват на територията на населено място, чието землище попада в необлагодетелстван район съгласно Наредбата за определяне на критериите за необлагодетелстваните райони и териториалния им обхват, приета с ПМС № 30 от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 20 от 2008 г.; изм., бр. 53 от 2011 г.);

6.2. най-малко 75 на сто от посочената в бизнес плана земя или площ се намира в необлагодетелстван район.

7. Максималният размер на финансовата помощ за проект, отговарящ на повече от едно от условията по т.2 и/или т.3, е не повече от 60 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

8. Максималният размер на финансовата помощ за проект за колективни инвестиции, представен от един кандидат/ползвател на финансова помощ, отговарящ на повече от едно от условията по т. 2, 3 и 4, е не повече от 70 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

9. В случай, че на кандидата е предоставена финансова помощ в размер над 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи, той се задължава да поддържа съответствие с условията, при които е получил помощта в по-големия размер, за период от:

- три години от датата на получаване на окончателно плащане - за ползватели, които са малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 от Закона за малките и средни предприятия;

- пет години след датата на получаване на окончателното плащане за ползватели, които са големи предприятия.

10. Финансовата помощ за общите разходи по проекта и за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост се определя съгласно съответното процентно съотношение по т. 1 - 8.

11. Изискването по т. 9 не се прилага за кандидати, които са получили по-голям размер на помощта при условията на т. 2 – „за проекти, представени от млади

земеделски стопани“, като в тези случаи одобреният кандидат се задължава да придобие съответните професионални умения и компетентности в срок до 36 месеца считано от датата на сключване на договора за предоставяне на финансова помощ, но не по-късно от датата на подаване на заявка за окончателно плащане.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

1. Проектът е за инвестиции на територията на необлагодетелствани райони или на места по Natura 2000 (20т.)
2. Проектът на кандидата е за биологично земеделие /включват се и стопанства в преход към биологично производство/ (10т.)
3. Проектът е за инвестиции в сектори „Животновъдство“, „Плодове и зеленчуци“ или „Етеричномаслени и медицински култури“ /над 50% от инвестиционните разходи са насочени в някой от тези сектори/ (20т.)
4. Проектът е за инвестиции в иновации в стопанството (20т.)
5. Кандидатът е земеделски стопанин до 40г., одобрен по някоя от мерките: 112 или 141 от ПРСР 2007-2013г.; по някоя от подмерките: 6.1 или 6.2 от ПРСР 2014-2020г. (10т.)
6. Проектът води до осигуряване на заетост – до 3 работни места 10т. над 3 -20т.. (20т.)

Подмярка 4.2. "Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти"

Цели и обхват на мярката:

Мярката има следните специфични цели:

- Цели:
1. по-добро използване на факторите за производство;
  2. въвеждане на нови продукти, процеси и технологии, включително къси вериги на доставка;
  3. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост;
  4. постигане на съответствие със стандартите на Европейския съюз (ЕС);
  5. подобряване опазването на околната среда.

Обхват: По мярката се подпомагат проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на преработвателните предприятия чрез внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи. Подмярката ще се изпълнява на територията на МИГ Харманли.

Допустими получатели:

1. земеделски стопани;
2. признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9. "Учредяване на групи и организации на

производители" от ПРСР 2014 - 2020 г.;

3. еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2., регистрирани по ТЗ или ЗК.

Кандидатите по т.1 и 2 трябва да са регистрирани като земеделски производители по ЗПЗП и СПО (стандартен производствен обем) на стопанството ≥ 2000 евро;

Допустими дейности:

Допустими дейности са:

1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или
2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или
3. намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или
4. постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или
5. подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или
6. опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или
7. подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или
8. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или
9. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или
10. подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти

Допустими разходи:

1. изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда;
2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за:
  - а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията;
  - б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси;
  - в) опазване компонентите на околната среда;
  - г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса;
  - д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните;
3. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи;
4. закупуване на сгради, помещения и други недвижими имоти, необходими за

изпълнение на проекта, предназначени за производствени дейности на територията на МИГ;

5. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието;

6. изграждане/модернизирание, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг;

7. материални инвестиции за постигане на съответствие със стандартите на Олцността. Списъкът на нововъведените стандарти на Олцността и правното основание, за чието въвеждане се осигурява подкрепа по мярката е посочен в Приложение I към Раздел 8.2 от ПРСР 2014-2020 г.;

8. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата;

9. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг;

10. за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта;

11. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 10.

Недопустими са разходите съгласно Чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5000 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 100 000 евро.

Интензитет на финансовата помощ и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от микро-, малки или средни предприятия, а за проекти, представени от големи предприятия, финансовата помощ е в размер на 40 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

1. с инвестиции за преработка на суровини от чувствителни сектори – 20т.

2. с инвестиции за въвеждане на нови и технологии и иновации в преработвателната промишленост – 20т.

3. с инвестиции за постигане стандартите на ЕС, подпомагани по мярката, включително такива за намаляване на емисиите при производство на енергия от биомаса – 15т.
4. с инвестиции за преработка на биологични суровини и производство на биологични продукти Над 50 % от обема на преработваната суровина и произведена продукция, посочена в бизнес плана, ще бъде биологично сертифицирана-20т.
5. с инвестиции за насърчаване на кооперирането и интеграцията между земеделските стопани и предприятия от преработвателната промишленост -5т.
6. чието изпълнение води до осигуряване на устойчива заетост на територията на селските райони /до 3 работни места 10т., над 3 работни места 20т./ – 20т.

Подмярка 6.4., „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“

Цели и обхват на мярката

Мярката има следните специфични цели:

- Цели: 1. разнообразяване към неземеделски дейности;
 2. насърчаване на предприемачеството на територията;
 3. насърчаване развитието на туризма на територията;
 4. развитие на „зелена икономика“ и иновации;
 5. създаване на възможности за заетост и повишаване на качеството на живот.

Обхват: По мярката се подпомагат проекти за инвестиции за създаване или развитие на неземеделски дейности. Подмярката ще се изпълнява на територията на МИГ Харманли.

Допустими получатели:

1. Микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон или Закона за кооперациите;
2. Земеделски производители (с икономически размер на стопанството над 2000 евро стандартен производствен обем);
3. Физически лица, регистрирани по Закона за занаятите, които кандидатстват за инвестиция само за дейността, за която са регистрирани;
  - Задължително условие: Кандидатите да имат седалище, клон със седалище или съответно постоянен адрес (за физическите лица) на територията на МИГ Харманли.

Допустими дейности:

Допустими дейности са:

1. Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги);
2. Производство или преработка на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);

<p>3. Развитие на услуги във всички сектори;</p> <p>4. Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление;</p> <p>5. Развитие на занаяти и други неземеделски дейности</p> <p>Недопустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Не се предоставя финансова помощ за хазарт, финансови услуги, изграждане на голф игрища; <p>В рамките на подмярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз.</p>
<p>Допустими разходи:</p>
<p>1. Изграждане, придобиване, вкл. чрез лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;</p> <p>2. Закупуване, вкл. чрез лизинг на нови машини и оборудване, включително компютърен софтуер до пазарната стойност на активите;</p> <p>3. Общи разходи за проекта, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;</p> <p>4. Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.</p> <p>Разходите са допустими само ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане с изключение на общите разходи за проекта.</p> <p>Недопустими са разходите съгласно чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2</p>
<p>Финансови параметри на проектите:</p>
<p>Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5000 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро.</p>
<p>Интензитет на финансовата помощ и размер на финансовата помощ:</p>
<p>Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер - 75% от общите допустими разходи и при спазване на правилата за „минимална помощ“</p> <p>Интензитетът на подпомагане по проект за развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги) не може да надвишава 5 на сто от общите допустими разходи</p>
<p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Проекти, включващи инвестиции за развитие на „зелената икономика“ - 10т. • Проекти, включващи иновации -15т. • Проекти за развитие на селски, еко и културен туризъм и др. алтернативни форми на туризъм -10т. • Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в

сектора, за който кандидатстват – 10т.

- Кандидати, осъществявали дейност най-малко 3 години преди датата на кандидатстване -10т.
- Кандидати, одобрени по подмярка „Стартова помощ за неземеделски дейности“ – 5т.
- Проекти на тютюнопроизводители – 5т.
- Проекти в секторите компютри, оптика и електроника; автомобили и други превозни средства; метални изделия; печатарска промишленост; информационни технологии – 15т.
- Проекти, създаващи добавена стойност и нови работни места – проекти за производствени дейности и създаващи нови работни места. До 3 работни места - 10т., над 3 работни места– 20т.

Подмярката се изпълнява при спазване на правилата по “de minimis” – едно предприятие и неговите свързани предприятия могат да получат не повече от 200 000 евро финансова помощ за период от 3 приключили финансови години.

Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“

Цели и обхват на мярката:

Мярката има следните специфични цели:

- Цели: 1. Подобряване на средата на живот на територията на МИГ Харманли;
2. Подобряване на достъпа до населените места от територията и осигуряване на базови услуги за населението;

Обхват: По мярката се подпомагат проекти за подобряване на физическата среда и обхваща обектите и съоръженията за реализиране на услугите в сферата на образованието, здравеопазването и социалните грижи, науката и културата, водоснабдяването и канализацията, енергоснабдяването, телекомуникациите, транспорта, благоустройството, физическата култура, спорта и отдиха. Изпълнява се на територията на МИГ Харманли.

Допустими получатели:

1. Община Харманли
2. Юридически лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот;
3. Читалища за дейности, свързани с културния живот;
4. ВиК оператори за дейности, свързани с доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа (в т.ч. и съоръжения за пречистване на отпадъчни води) в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони

Допустими дейности:

Допустими дейности са:

1. Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици, тротоари, и съоръженията и принадлежностите към

тях;

2. Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони; инвестиции за доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа (в т.ч. и съоръжения за пречистване на отпадъчни води) в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони;

3. Изграждане и/или обновяване на площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение;

4. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства;

5. Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност;

6. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;

7. Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;

8. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони.

Не се подпомагат определени дейности, попадащи в обхвата на ОПРР съгласно приложение към Раздел 14.

Дейности за строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици, тротоари и съоръжения, и принадлежностите към тях са допустими, ако са изградени или реконструирани ВиК системите, или не се предвижда да се изградят или реконструират ВиК системи за период от седем години от датата на кандидатстване. Дейностите за реконструкция и/или рехабилитация на съществуващи общински пътища, и съоръженията, и принадлежностите към тях са допустими за подпомагане, ако са от указаните общински пътища в Решение № 236/13.04.2007 г. на Министерския съвет за утвърждаване списък на общинските пътища и ако в техническата документация е предвидено изграждането и полагането на подземни мрежи за широколентов интернет.

Дейностите за изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони и дейности за доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони са допустими, ако съответстват на Плановете за управление на речните басейни. Дейностите за изграждане и/или реконструкция на водоснабдителни системи и съоръжения са допустими само на територията на общини с консолидирани ВиК оператори. Дейностите за доизграждане, без ново строителство на

канализационна мрежа (в т.ч. и съоръжения за пречистване на отпадъчни води) в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони са допустими, след като бъдат определени конкретните нужди в регионалните ПИП и ако е налице висока степен на изграденост на канализационната мрежа (между 90% и 100%) и/или отпадъчните води се заустват във водно тяло, определено за питейно-битово водоснабдяване или санитарно-охранителна зона, или е осигурено пречистване на отпадъчните води; имат необходимите разрешителни по ЗВ и/или за ползване на водния обект за заустване на отпадъчните води и се постигат целите, поставени в разрешението за заустване. Дейностите за доизграждане на канализационна мрежа са допустими ако е предвидено след доизграждането и тя да бъде свързана към съществуващата канализационна мрежа..

Допустими разходи:

- а) Изграждането, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;
- б) Закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива;
- в) Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост;
- г) Нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки. Разходите по т. „в“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „а“, „б“ и „г“.

Оперативните разходи, свързани с предоставянето на услугите са недопустими за подпомагане по подмярката.

Разходи различни от посочените в т. „б“, свързани с договора за лизинг, например марж на лизингодателя, разходи за рефинансиране на лихви, административни разходи и разходи за застраховка са недопустими за подпомагане по подмярката.

Недопустими са разходите съгласно чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2

Финансови параметри на проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро.

Интензитет на финансовата помощ и размер на финансовата помощ:

Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер За общини, ЮЛНЦ в обществена полза и читалища се предвижда 100% финансиране в случай, че не е налично генериране на приходи. 70% от общите допустими разходи за проекти извън горните случаи.

Финансовата помощ за изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот за един

кандидат не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за един обект.

Тези дейности са допустими, ако обектите не са обявени за недвижима културна ценност от национално и световно значение.

Финансовата помощ за изграждане и/или обновяване на озеленените площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение за един кандидат не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за един обект.

Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:

- Проекти, отговарящи на приоритетите и целите на Общински план за развитие за периода 2014-2020г. - 20т.
- Проекти, обхващащи територията на повече от едно или осигуряващи ползи за повече от едно населено място -15т.
- Проекти за подобряване на публична инфраструктура -20т.
- Проекти, осигуряващи базови услуги за населението – 20т.
- Проекти, консултирани с местната общност -20т.
- Кандидати, които не са получили до момента помощ от Общността за подобна инвестиция – 5т.

Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата“

Цели и обхват на мярката:

Мярката има следните специфични цели:

Цели: 1. Повишаване на туристическата атрактивност на територията чрез възраждане на традиции, занаяти, традиционни производства и развитие на нови продукти чрез местни, народни знания и начини, базирани на местното наследство;

2. Запазване на историческата, културна и природна идентичност на територията;

Обхват: По мярката се подпомагат проекти, които водят до запазване и възстановяване на историческата, културната, природната и селска идентичност на територията. Изпълнява се на територията на МИГ Харманли.

Мярката отговаря на целите, описани в параграф 19 и е в обхвата на чл.20 , параграф 1е от Регламент (ЕО) № 1305/2013г. на Европейския парламент и на Съвета.

Мярката е различна от включената подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата“ в ПРСР 2014-2020г., тъй като дейностите по нея не са за изграждане на инфраструктура и инвестиции. Разграничението между нея и останалите подмерки от мярка 7 основни услуги и обновяване на

населените места от ПРСР 2014-2020г. е в това, че по подмярка 7.6 от СМР не се подпомагат инвестиционни дейности за изграждане, реконструкция и ремонт на обекти, а само дейности в областта на нематериалното наследство на територията.

Допустими получатели:

1. Община Харманли
2. Юридически лица с нестопанска цел или читалища, регистрирани по Закона за народните читалища.
3. МИГ Харманли, при спазване на условията на чл. 19 от Наредба №22/14.12.2015г.

Кандидатите трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Харманли и да осъществяват дейностите по проекта на територията на действие на МИГ Харманли

Допустими дейности:

По мярката ще се подкрепят проекти, които могат да включват една или няколко от изброените дейности и допринасят за постигане на специфичните цели на мярката.

Финансова подкрепа ще се предоставя на проекти, които заздравяват връзките и обединяват местните жители за повишаване на туристическата атрактивност на територията, развитие на териториалната идентичност и опазване на селското, природно и културно наследство.

1. Туристическа атрактивност и териториална идентичност:

Ще се подпомагат проекти, които водят до подпомагане на туристическата атрактивност и запазват териториалната идентичност на територията.

2. Културно, историческо и природно наследство

По мярката ще се подпомагат проекти, които възстановяват или обогатяват представянето на местното наследство, на местното селско наследство, природното наследство и насърчават неформални способности за предаване на знания

- Проучвания и изработване на материали, във връзка с документиране и/или популяризиране на местното културно, историческо и/или природно наследство.

- Временни и постоянни тематични изложби

- Концерти

- Филми, видео клипове или мултимедийни възстановки

- Разработване и разпространяване на информационни материали различни от обикновени брошури (тематични изследвания, снимков архив, каталози,....)

- Разработване и представяне на макети, възстановяване на елементи от традиционни костюми или предмети от традиционния бит, издаване на книги и други печатни материали;

- Конкурси

Подготовка и организация на местни празници – събори, панаири, фестивали, изложения и др.

Допустими разходи:

<p>Допустимите разходи, включват разходи, които са необходими за осъществяване на проекта и са съобразени с принципите на разумно финансово управление, действително извършени и платени в периода на изпълнение на проекта :</p> <p>Разходи за проучвания и информационни дейности;</p> <p>Разходи за организация и провеждане на различни мероприятия;</p> <p>Разходи за популяризиране на нематериалното наследство</p> <p>Разходи за закупуване на традиционни фолклорни костюми, за групи, работещи за съхранение на местните традиции и обичаи;</p> <p>Разходи за опазване на природното наследство /информационни кампании и други мероприятия, информационни, рекламни материали, изследвания и др.</p> <p>Разходи за закупуване на оборудване, когато е свързано с дейностите по проекта;</p> <p>Други разходи, отговарящи на целите на мярката.</p> <p>Недопустими са разходите съгласно чл. 21 от Наредба №22 от 14 декември 2015г. за прилагане на подмярка 19.2</p>
<p>Финансови параметри на проектите:</p> <p>Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 2 500 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 20 000 евро.</p>
<p>Интензитет на финансовата помощ и размер на финансовата помощ:</p> <p>Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер За община Харманли и ЮЛНЦ в обществена полза и читалища се предвижда 100% финансиране, когато проектите са в обществена полза и не генерират приходи. Финансовата помощ, във всички останали случаи е 70% от допустимите разходи.</p>
<p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проекти, отговарящи на приоритетите и целите на Общински план за развитие за периода 2014-2020г. - 15т. • Проекти, обхващащи територията на повече от едно или осигуряващи ползи за повече от едно населено място -20т. • Проекти, създаващи работни места при изпълнение на допустимите дейности -20т; • Проекти, насочени към млади хора и/или жени – 20т. • Проекти, предлагащи дейности, които са значими за идентичността на района/културни празници, местни обичаи и занаяти, природни забележителности/.- 20т. • Проекти, консултирани с местната общност -5т.

<p>Мярка 22 „Популяризиране на местните продукти и услуги“</p>
<p>Цели и обхват на мярката:</p> <p>Мярката има следните специфични цели:</p> <p>Цели: 1. Повишаване атрактивността на територията и създаване на самоличност чрез устойчива експлоатация на производствените ресурси и създаване на нови форми на организация на икономическите дейности.</p> <p>2. Насърчаване на сътрудничеството и изграждане на добри взаимоотношения между местните предприемачи. Съвместно популяризиране на продукти и услуги. Реклама;</p> <p>3. Гарантиране на качеството на продуктите и услугите, като елемент, който укрепва идентичността на територията и осигурява устойчивост на инвестициите;</p> <p>Обхват: По мярката се подпомагат проекти, които водят до запазване на</p>

териториалната идентичност и спомага за популяризиране на продуктите и услугите. Изпълнява се на територията на МИГ Харманли.

Допустими получатели:

Юридически лица с нестопанска цел;
Сдружения на производители или браншови организации;
МИГ Харманли, при спазване на условията на чл.19 от Наредба №22/14.12.2015г.
Кандидатите трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на действие на МИГ Харманли и да осъществяват дейностите по проекта на територията на действие на МИГ Харманли

Допустими дейности:

По мярката ще се подкрепят проекти, които могат да включват една или няколко от изброените дейности и допринасят за постигане на специфичните цели на мярката. Финансова подкрепа ще се предоставя на проекти, които заздравяват връзките и обединяват местните предприемачи, с цел популяризиране на продуктите и услугите от територията на община Харманли.

1. Създаване и развитие на междусекторни мрежи /формални или неформални/;
2. Създаване на местни марки за качество;
3. Създаване на бизнес каталог;
4. Проучване на проблемите на бизнеса и разработване на съвместни планове за действие.
5. Други иновативни дейности, които отговарят на целите на мярката.

Допустими разходи:

Допустимите разходи, включват разходи, които са необходими за осъществяване на проекта и са съобразени с принципите на разумно финансово управление, действително извършени и платени в периода на изпълнение на проекта :

1. Разходи за създаване на междусекторни мрежи. /такси, разходи за правни услуги и др./
2. Разходи за създаване на интернет страница, бизнес каталог;
3. Такси за регистрация на местни марки, сертификати за качество, правни услуги;
4. Други разходи за външни услуги, необходими за изпълнението на дейностите по проекта. (банкови такси, куриерски, пощенски разходи и др.).
5. Разходи за осигуряване на публичност.
6. Разходи за организиране на конкурси, семинари, срещи, събития.

Не е допустимо финансиране на разходи за инвестиция или дейност, получила финансиране от ЕСИФ, чрез стратегия за ВОМР.

не са допустими за финансиране разходи:

1. за лихви по дългове;
2. за закупуването на незастроени и застроени земи на стойност над 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция;
3. за данък върху добавената стойност освен невъзстановимия;
4. за обикновена подмяна и поддръжка;
5. за лихви и комисиони, печалба на лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи по лизингов договор;
6. за лизинг освен финансов лизинг, при който получателят на помощта става собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявка за междинно или окончателно плащане за същия актив;
7. за режимни разходи;
8. за застраховки;

<p>9. за закупуване на оборудване втора употреба;</p> <p>10. извършени преди 1 януари 2014 г.;</p> <p>11. за принос в натура;</p> <p>12. за инвестиции в селското стопанство – закупуване на права за производство и плащане, закупуване на животни, закупуване на едногодишни растения и тяхното засаждане;</p> <p>13. за инвестиция, за която е установено, че ще оказва отрицателно въздействие върху околната среда;</p> <p>14. извършени преди подаването на заявлението за предоставяне на финансова помощ, независимо дали всички свързани плащания са извършени, с изключение на разходите за предпроектни проучвания, такси, възнаграждение на архитекти, инженери и консултантски услуги, извършени след 1 януари 2014 г.;</p> <p>15. за строително-монтажни работи и за създаване на трайни насаждения, извършени преди посещение на място от МИГ;</p> <p>16. заявени за финансиране, когато надвишават определените референтни разходи;</p>
<p>Финансови параметри на проектите:</p>
<p>Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 2 500 евро. Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 25 000 евро.</p>
<p>Интензитет на финансовата помощ и размер на финансовата помощ:</p>
<p>Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер :</p> <p>а) до 100 на сто - когато получател е публично лице, читалище или юридическо лице с нестопанска цел и проектът не генерира приход съгласно "Анализ разходи - ползи (финансов анализ)", изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ;</p> <p>б) до 70 на сто - когато получател е публично лице и проектът генерира приход съгласно представения "Анализ разходи - ползи (финансов анализ)", изготвен по образец, утвърден от изпълнителния директор на ДФЗ;</p> <p>в) до 60 на сто – когато получател е частно лице;</p> <p>г) до 70 на сто – когато получател е частно лице и проектът е в обществена полза.</p> <p>„Публично лице“ – съгласно- т.28 от § 1 на Допълнителните разпоредби от Наредба №22/14.12.2015г.</p>
<p>Критерии за оценка на проектите и тяхната тежест:</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Проекти, обхващащи повече от три от икономическите сектори в общината /НКИД 2008/- 20т. • Проекти, предлагащи промотиране на продуктите и услугите от територията -20т. • Проекти, създаващи работни места при изпълнение на допустимите дейности -5т; • Проектът, надгражда предишни успешно изпълнени проекти -5т. • Проекти, предлагащи дейности, които са значими за идентичността на района -30т. • Устойчивост на резултатите от проекта – налице и измерими -20т.
<p>Подмярката се изпълнява при спазване на правилата по “de minimis” – едно предприятие и неговите свързани предприятия могат да получат не повече от 200 000 евро финансова помощ за период от 3 приключили финансови години.</p>

6. Финансов план:

6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:

Код на мярката	Име на мярката	Общо за периода на стратегията	
		лева	%
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 – 2020 г. (ЕЗФРСР)	2847299,00	97%
4,1	Инвестиции в земеделски стопанства	299952,35	10%
4,2	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	212130,88	7%
6,4	Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	1320000,00	45%
7,2	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	1015215,77	35%
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 – 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)	40000,00	1%
7,6	Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата	40000,00	1%
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)	46446,00	2%
22	Популяризиране на местните	46446,00	2%

	продукти и услуги		
ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯ:		2933745,00	100%
	<i>Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие</i>	977915,00	25%

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:

Целите на СВОМР ще бъдат постигнати чрез прилагането на 8 мерки (вкл. 19.3 и 19.4). Изпълнението на СВОМР ще стартира с всички мерки и те ще се изпълняват през целия програмен период 2014-2020 г. МИГ „Харманли” има създадена база данни за ключови идейни проекти, както и за потенциални бенефициенти. За всички разписани в СВОМР мерки има готовност в общността да се кандидатства, затова прилагането на мерките ще стартира веднага след сключването на договор с МЗХ. Стартирането на всички мерки, ще даде възможност и време на МИГ, при евентуална липса на бенефициенти по някоя от мерките, средствата от нея да бъдат насочени към другите мерки. С оглед на изтичащите срокове за реализация на СВОМР до края на 2020 г., организацията ще положи усилия по-голяма част от средствата да бъдат използвани още през първата година. По-големите инвестиционни проекти ще бъдат планирани в началото на периода, за да има време да бъдат изпълнени.

Като се вземат предвид потребностите от повишаване на конкурентоспособността на земеделския сектор и предприятията от преработвателната промишленост, подобряването на качеството на живот, развитието на туризма и повишаването на икономическата активност, към мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ ПРСР са насочени 17 % от бюджета по Стратегията, като средствата по двете подмерки 4.1 и 4.2 са съответно 200 000 лв. и 300 000 лв. Към мярка 6 „Развитие на стопанства и предприятия“ от ПРСР са насочени 45 % от средствата по Стратегията, като средствата по подмярка 6.4 са 1 320 000 лв. Към мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ на ПРСР са насочени 36% от Стратегията, като средствата по подмяра 7.2 и 7.6 са съответно 1 023 745 лв. и 40 000 лв. В СВОМР се включва и нова мярка 22 „Популяризиране на местните продукти и услуги“, с финансов ресурс 50 000 лв. или 2% от средствата по стратегията. Мярка 22 „Популяризиране на местните продукти и услуги“ се наложи при провеждане на информационните събития на МИГ и съгласно волята, нагласите и желанията на местната общност, тъй като бе установено, че част от констатираните проблеми на територията могат да бъдат решени чрез нея.

Първоначално МИГ ще даде превес на проекти, свързани с обновяване и развитие на селското стопанство и въвеждане на алтернативни форми на заетост, както и за развитието на алтернативния туризъм. Запазването на баланса между туризма и

селското стопанство и с въвеждане на нови форми на заетост ще се гарантира постепенно устойчивото развитие на района.

7. План за действие, показващ че целите са превърнати в действия:

МИГ „Харманли“ ще постигне заложените в СВОМР цели, като поддържа деловода система и архив на всички актове на органите на МИГ, информира и подпомага потенциалните кандидати, публикува на електронната си страница индикативен график за приемите по съответните мерки на стратегията за ВОМР и указания и образци на документи за кандидатстване на всяка подмярка не по-късно от 20 дни преди публикуване на покана за подбор на проекти. Заедно с това МИГ приема и заявления за финансова помощ по определен ред, като извършва подбора им и определя размера на финансовата помощ. Създава и поддържа електронен регистър за постъпилите проекти, в който отразява състоянието и движението на всеки от тях. Регистърът се публикува на електронната страница на МИГ.

След приключването на конкретен прием екипа на МИГ извършва преценка за съответствие на заявленията и взема решение дали да одобри тяхното финансиране, след което ги съгласува с ДФЗ-РА. Договори с одобрените кандидати МИГ сключва в качеството си на трета страна съгласно правилата на ПРСР.

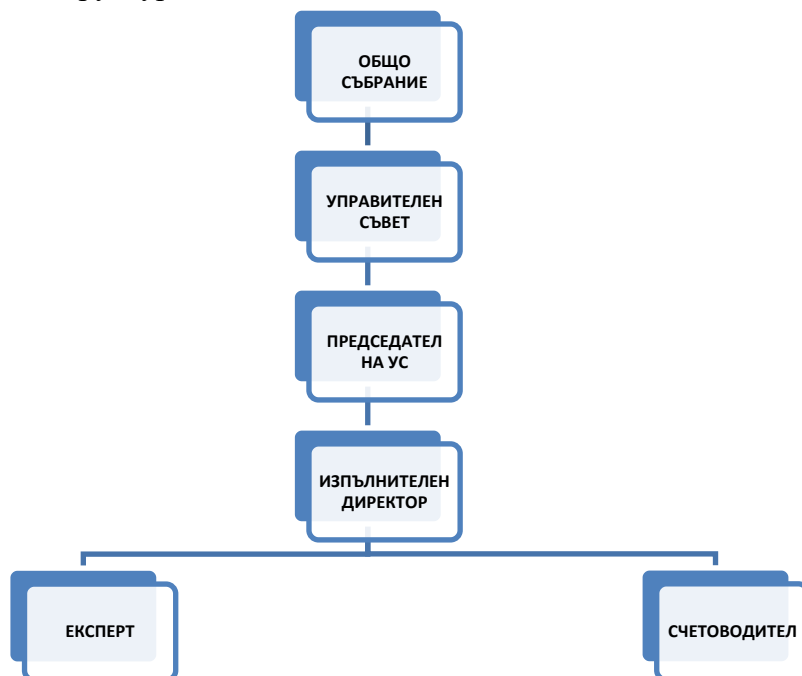
Контрол върху работата си МИГ осъществява чрез мониторинг на изпълнението на проектите, изготвяне на доклади, анализи, отчети, справки и др. във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР, изисвани от УО на ПРСР 2014-2020. В срок до 15 февруари на следващата календарна година изготвя и представя на УО на ПРСР 2014-2020 г. годишен доклад за отчитане на изпълнението на стратегията за ВОМР. Информира своевременно УО на ПРСР за проблеми, възникнали при изпълнението на стратегията. МИГ оказва методическа подкрепа на получателите на финансова помощ чрез посещения на място, разясняване на нормативната база, съдействие при работа с институции, отчитане на проектните предложения и в подготовката на заявки за плащане до ДФЗ-РА.

За проектите по ЕЗФРСР въвежда информация за изпълнението на стратегия за ВОМР, в това число данни на всички постъпили проекти (одобрени и неодобрени), в отделна информационна система, която е функционално свързана с Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на ЕС в Република България за периода 2014 - 2020 г. (ИСУН 2020);

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на местната група за действие да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:

8.1. Организационна структура на МИГ:

– организационна структура/схема.

8.2. Управление на МИГ:

– органи за управление и контрол;

Органите на сдружението са Общото събрание и Управителният съвет. В Общото събрание участват всички членове на сдружението. Членовете на сдружението участват в Общото събрание лично или чрез свой представител.

Общото събрание изменя и допълва устава; приема други вътрешни актове; избира и освобождава членовете на Управителния съвет; взема решение за откриване и закриване на клонове; взема решение за участие в други организации; взема решение за преобразуване или прекратяване на сдружението; приема основните насоки и програма за дейността на сдружението; приема бюджета на сдружението; взема решения относно дължимостта и размера на членския внос или на имуществените вноски; приема отчета за дейността на Управителния съвет; отменя решения на другите органи на сдружението, които противоречат на закона, устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на сдружението; взема и други решения, които са задължителни за другите органи на сдружението. Общото събрание се състои от 24 члена (изм. януари 2015г.), представители на бизнеса, кооперациите, земеделски производители, неправителствения сектор и публичния сектор.

Върховният орган (Общото събрание) е колективен и има представители на трите сектора – публичен, нестопански и стопански. Подробно неговите членове са описани в

Приложение 2. Там са описани: трите имена (при физически лица), наименованието (при юридически лица), сектора и организацията, които представляват, както и ролята и сферата им на опит. Данните показват, че в сдружението има балансирано представителство на трите сектора – публичен, нестопански и стопански. Общото събрание се свиква от Управителния съвет или по искане на една трета от членовете на сдружението. Спазено е изискването членовете на Общото събрание да са с постоянен адрес или седалище на територията на действие на МИГ. Предоставеният опис (Приложение 2) доказва това.

Права и задължения на членовете на МИГ.

- Да вземат участие в общите събрания на сдружението;
- Да избират и освобождават членовете на УС;
- Да следят и контролират работата на УС, на Изпълнителния директор и изпълнителния състав;
- Имат право да искат и да получават информация, касаеща дейността на сдружението;
- Да изплащат в срок текущия си членски внос.

Управителен съвет - Сдружението се управлява от Управителен съвет, който е колективен орган на управление. УС се представлява от неговия Председател. Управителният съвет се избира от Общото събрание за срок от 5 (пет) години и се състои от 7 члена, които са членове на сдружението. В УС са избрани: Община Харманли - представена в УС от заместник кмета, има трима представители на нестопански сектор, трима са управители на фирми, представители на стопански сектор.

Процентното съотношение на членовете на УС по сектори е както следва:

- публичен – 1 човек (14%);
- стопански - 3 човека (43%);
- нестопански – 3 човека (43%).

Разпределението на членовете на УС по пол и възраст е следното;

- Един от членовете е жена;
- Един от членовете е под 40 години.

Вътрешноструктурният анализ на членовете на УС показва, че в управителния орган на МИГ са влезли представители на основните сектори, което го прави балансиран и добре структуриран. Членският му състав е разнообразен и отговаря на изискването на чл.12, ал. 1, т.5 от Наредба № 22 от 14.12.2015г. на МЗХ да има дял на представителите на публичен, нестопански и стопански в колективния управителен орган на МИГ, като никой от секторите не превишава 49 на сто от имащите право на глас.

Всички лица, които са включени в управителния орган, имат постоянен адрес в гр. Харманли (Приложение 2).

Компетентности на Управителния съвет:

- Управителният съвет избира, освобождава и контролира дейността на Изпълнителния директор и определя възнаградението му с обикновено мнозинство;

- Управителният съвет се събира на редовни заседания най-малко веднъж на шест месеца, за да обсъди състоянието и развитието на сдружението;
- Всеки член на Съвета може да поиска от председателя да свика заседание за обсъждане на отделни въпроси;
- Членовете на Управителния съвет могат да бъдат членове на Комисията за оценка на проектите;
- Управителният съвет осигурява контрола по стопанисването и опазването на имуществото на сдружението;
- Управителният съвет приема организационно-управленската структура, реда за назначаване и освобождаване на персонала, правилата за работната заплата и други вътрешни правила на сдружението, както и правилата за извършване на обществено-полезна дейност;
- Управителният съвет взема решения за придобиване, отчуждаване и обременяване на недвижими имоти и учредяване на вещни права върху тях, както и отдаването им под наем за срок до три години;
- Управителният съвет определя реда и организира извършването на дейността на сдружението;
- Управителният съвет подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на сдружението;
- Управителният съвет подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет;
- Управителният съвет осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
- Управителният съвет обсъжда и решава всички други въпроси, освен тези, които са от компетентността на Общото събрание.

Управителният съвет възлага управлението на сдружението на Председателя на Управителния съвет, а при неговото отсъствие тази роля се поема от Заместник председателя. Председателят на управителния съвет има право да извършва всички действия и сделки, които са свързани с дейността на сдружението, да го представлява и да упълномощава други лица за извършване на определени действия. Председателят на Управителния съвет няма право да отчуждава и да обременява с тежести недвижими имоти на сдружението, освен ако е упълномощен изрично за това от Управителния съвет.

Компетентност на Председателят на Управителния съвет:

- Организира изпълнението на решенията на Управителния съвет;
- Организира дейността на сдружението и го ръководи, контролира стопанисването и опазването на неговото имущество;
- Сключва трудовия договор с Изпълнителния директор;
- Представява сдружението пред външни лица и изпълнява функциите, които са му възложени от Общото събрание и Управителния съвет.
- Докладва незабавно на Общото събрание и Управителния съвет за съществени обстоятелства, касаещи дейността на Сдружение «МИГ Харманли».
- При отсъствие на Изпълнителен директор поема оперативното ръководство на Сдружение «МИГ Харманли».

- Утвърждава длъжностната характеристика на Изпълнителния директор на Сдружение «МИГ Харманли».

Описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала:

Изпълнителния директор се избира след събеседване с председателя на УС, ако е част от екипа, изпълнявал СМР по подхода ЛИДЕР/ВОМР или чрез конкурс, обявен на сайта на сдружението, ако е друго лице. След избора, той се назначава от Председателя на Сдружението. Изисквания към Изпълнителния директор:

- завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“;
- общ професионален стаж най-малко 5 години;
- наличие на управленски опит най-малко две години, съгласно изискванията на чл.13, ал.3 от Наредба № 22 от 14.12.2015 г.

Предимство имат кандидатите с:

- наличие на опит в реализирането на минимум 2 проекта;
- отлична компютърна грамотност;
- Познаване на ПРСР, Подхода ЛИДЕР/ВОМР и техните изисквания.

Основни функции и задължения на Изпълнителния директор:

- Организира и координира дейностите, свързани с текущото административно управление на Сдружение “МИГ-Харманли”;
- Ръководи управлението на дейностите, свързани с реализацията на Стратегията за местно развитие и други проекти, реализирани от МИГ-а;
- Разработва изискваните от закона или УО политики, обезпечаващи управлението и наблюдението върху дейностите и резултатите, постигнати от членовете на екипа.
- Сформира, назначава и освобождава членовете на екипа на МИГ-а, както и външните експерти, лектори и консултанти;
- Ръководи действията на екипа по проекта и контролира качествено им изпълнение;
- Провежда инструктажи, съвещания и работни срещи с членовете на екипа;
- Консултира бенефициентите при попълване на документите за кандидатстване, при попълване на заявките за плащане и при реализацията на дейностите;
- Участва в проверката на реализираните от бенефициентите дейности на място и др.

Експертът се избира се избира след събеседване с Изпълнителния директор, ако е част от екипа, изпълнявал СМР по подхода ЛИДЕР/ВОМР или чрез конкурс, обявен на сайта на сдружението, ако е друго лице. След избора, той се назначава от Изпълнителния директор на Сдружението. Изисквания към Експерта:

- завършено висше образование, най-малко степен бакалавър;
- професионален стаж най-малко две години;

Предимство имат кандидатите с:

- наличие на експертен опит в реализирането на минимум 2 проекта;
- отлична компютърна грамотност;
- познаване на ПРСР, Подхода ЛИДЕР/ВОМР и техните изисквания.

Основни функции и задължения на Експерта са свързани с информирането на бенефициентите, с консултирането им и с проверките на място.

Счетоводителят се избира след събеседване с Изпълнителния директор, ако е част от екипа, изпълнявал СМР по подхода ЛИДЕР/ВОМР или чрез конкурс, обявен на сайта на сдружението, ако е друго лице. След избора, той се назначава от Изпълнителния директор на Сдружението. Изисквания към Счетоводителя:

- да отговаря на изискванията на чл. 35 от Закона за счетоводството.

Предимство имат кандидатите, които:

- имат осчетоводени най-малко на 1 проект;
- отлична компютърна грамотност и добро владение на поне един съвременен счетоводен софтуер.

Основни функции и задължения на Счетоводителя са свързани с осчетоводяване на разходните документи по проекта, съобразно изискванията на УО, консултации на бюджетите, заявките на плащанията и други финансови проблеми, с които се сблъскват членовете на екипа и бенефициентите.

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

Изпълнение на Стратегия за местно развитие в периода 2011 – 2015 година - Сдружение „Местна инициативна група Харманли“ е регистрирана в ХОС на 21.04.2010г. През програмен период 2007-2014г. бе сключени изпълнен Договор № РД 50-151/ 13.10.2011г. за предоставяне на финансова помощ по мярка 431.1. „Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагачи стратегии за местно развитие” и дейности по мярка 41. „Прилагане на стратегии за местно развитие”. Одобрения бюджет по мярка 431.1. „Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия за местните инициативни групи, прилагачи стратегии за местно развитие” бе в размер на 615 007,00лв., а бюджета по мярка 41. „Прилагане на стратегии за местно развитие” бе 3 230 000,00лв., разпределен в седем мерки по ПРСР 2007-2014г.

Дейностите по прилагането на мерки от Стратегията за местно развитие се изпълниха през периода януари 2012- септември 2015г.

Обявяване на покани - бяха обявени осем покани за подаване на заявления за кандидатстване. Приети бяха 45 проектни предложения със стойност на безвъзмездната финансова помощ в размер на 4 193 957,60 лв. Одобрени бяха от ДФЗ 36 проектни предложения на стойност 3 191 179,47лв. – 98,8% от бюджета на стратегията. Сключени бяха 35 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по всички мерки от стратегията на стойност 3 128 194,58лв. или 97% от одобрения бюджет.

Общо събрание на МИГ – членовете на ОС излъчват свои представители в комисиите на МИГ. В Комисия за избор на проекти представителите участват като наблюдатели. Във всички Комисии за мониторинг и проверка участва и по един представител от ОС. Управителен съвет на МИГ- Членовете на УС:

- Вземат решения за Обявяване на покани за прием на заявления е бюджетите по съответната покана;
- Одобряват индикативните графици за прием на заявления;
- Одобряват списъците с експерт-оценителите, които да участват в оценката по съответната процедура;
- Участват в Комисия за избор на проекти и извършват проверки на място;
- Извършват класирането на проектите и окончателното им одобрение;
- Избират един от своите членове, който да участва в Комисия за мониторинг и проверки;
- Участват в комисии за избор на изпълнител на дейностите на МИГ;

Повечето от членовете на УС са в състава му от месец март 2012 година до момента /пет от тях, включително и Председателя и зам. председателя/. Един от членовете е избран през януари 2014г. А представителя на Община Харманли е променен след последните местни избори през месец ноември 2015г. Членовете на УС са участвали в изброените по-горе дейности и в организираните от МИГ събития – обучения, информационни дни и др.

Административен екип на МИГ:

Изпълнителен директор – Диана Радева.

Работи в МИГ от 13.10.2011г., отначало като асистент, а от 28.05.2013г. като изпълнителен директор. От 15.01.2015г. е в отпуск за отглеждане на малко дете.

Експерт по прилагане на Стратегия за местно развитие – Петя Иванова.

Работи в МИГ от 13.10.2011г. до 30.09.2015г., а от 09.12.2015г. работи като координатор по проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“.

Счетоводител – Снежана Димитрова

Работи в МИГ от 28.05.2013г. до 30.09.2015г.

Дейности, които са извършвани от екипа на МИГ в периода на изпълнение на СВОМР 2011-2015г.

- Изготвяне и публикуване на покани за прием на заявления;
- Поддържане и актуализиране на данни в система за регистрация и мониторинг;
- Изготвяне на ръководства, брошури, информационен бюлетин и др.;
- Прием на заявления за кандидатстване;
- Проверка за административно съответствие и допустимост на проектите;
- Проверка за основателност на предложените разходи, липса на двойно финансиране и изкуствено създадени условия;
- Координация на извършването на техническа експертна оценка;
- Подпомагане на Комисия за избор на проекти;
- Подготовка на проектите за предаване в ДФЗ;
- Участие в Комисия за мониторинг и проверки;
- Подпомагане бенефициентите при попълване на тримесечни анкети, годишни доклади, изготвяне на заявки за плащане и др.
- Изготвяне на справки, доклади към УО на ПРСР и ДФЗ – РА;
- Организиране на различни събития – срещи, обучения и др.

От месец декември 2015г. до момента се изпълнява проект по подмярка 19.1 Помощ за подготвителни дейности на мярка 19 Водено от общностите местно развитие от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020г.

Сдружение „Местна инициативна група Харманли“ е доказала във времето своя опит за изпълнение на Стратегия за местно развитие. Екипа и органите на сдружението са изпълнявали всички процедури по администриране на проектите и притежат необходимия капацитет за прилагане на СВОМР.

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Наблюдението на СВОМР ще се извършва съвместно от УС, екипа на МИГ и външни експерти. Напредъкът в прилагането на Стратегията ще се докладва на УО ежегодно чрез годишен доклад.

Наблюдението и оценката ще отчитат напредъка в прилагането на Стратегията, чрез базовите индикатори, финансовите индикатори (**брой и стойност на подадените заявления, брой и стойност на одобрените заявления, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените искания за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти**), както и индикаторите за резултати на СВОМР. Ще бъде създаден електронен регистър, който ще има за цел да обезпечи надеждна информация за бюджетните параметри и резултатите от прилагането на Стратегията за УС и партньорите, ангажирани в управлението на СВОМР така, че те да могат да вземат правилни управленски решения.

Така чрез наблюдението ще се събира информация за договорените средства, финансираните дейности/инвестиции и непосредствените резултати от изпълнението на проектите. Списъкът на общите индикатори е разширен с допълнителни индикатори, специфични за всяка мярка от СВОМР.

Бенефициентите по Стратегията трябва да предоставят данни за наблюдение при попълване на заявленията за подпомагане. Обект на наблюдение ще са етапа на реализация на проекта, извършени междинни и финални плащания по всеки проект, основните индикатори за успех в рамките на проекта, информация за постигнатите количествени и качествени индикатори на ниво проект. Събраната информация ще бъде обобщена и вписана в таблиците на информационната система. Ще се поддържа и актуална информация по отношение на напредъка по изпълнението на СВОМР, като редовно проследява заложените индикатори.

Екипът на МИГ ще следи и информацията от НСИ за социално-икономическата ситуация на територията, която ще се допълни от изследвания и проучвания, финансирани в рамките на междинната оценка. УС периодично ще наблюдава напредъка в постигане на набелязаните цели на Стратегията на базата на представените документи. УС проверява резултатите от изпълнението, особено постигане на целите за всеки един от приоритетите.

Инструментите за извършване на мониторинга и за събиране на данни са:

1. База данни, мониторинг и отчети по прилагане на СВОМР;
2. Текущ мониторинг;

3. Ежегодно проучване за въздействието на СВОМР върху социално-икономическото развитие на територията и удовлетвореността от прилагането на СВОМР в общността;
4. Данни на НСИ;
5. Други тематични проучвания и анализи.

ОЦЕНКА

МИГ предвижда една междинна оценка за прилагането на стратегията (2017) и една окончателна оценка - в годината на приключване на СВОМР. Оценка ще бъдат възложени на външни експерти. Всяка година ще бъде извършван годишен счетоводен одит от независим експерт – счетоводител. Общите критерии, на базата на които ще се прави оценка са: **ефективност; ефикасност; степен на въздействие върху местните общности; устойчивост на резултатите.** Междинната оценка ще включва и анализ на възникналите положителни и отрицателни тенденции, като на тази база може да се актуализира разпределението на публичния принос по мерките, както и включването на нови мерки.

ПРОЦЕДУРИ ЗА ГОДИШНИТЕ ДОКЛАДИ ЗА НАПРЕДЪКА:

Всяка година МИГ, въз основа на осъществената дейност и информацията по отношение на напредъка, изготвя доклад за отчитане изпълнението на **Стратегията за местно развитие** в съответствие с Чл. 62 (15) от Наредба № 22/14.12.2015 г. на МЗХ. Докладът се извършва от екипа на МИГ и се предоставя на УС за разглеждане и приемане до края на годината. До 31 януари на следващата година докладът се представя на Общото събрание на МИГ за одобрение. Одобрението става с повече от половината от гласовете от присъстващите. Докладът може да съдържа всякаква информация за:

- постигнатия напредък по изпълнението на приоритетите, мерките и индивидуалните проекти и финансовото изпълнение на проектите;
- мерките за наблюдение, оценка и контрол, както и създадените механизми за събиране на данни;
- преглед на всички значителни проблеми, възникнали в процеса на изпълнение, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
- мерките за осигуряване на публичност;
- мерките за постигане на необходимото съответствие със секторните политики и програми.
- коректното прилагане на всички заложи в стратегията или изискуеми от УО/РА процедури.
- действията, предприети с цел осигуряване на качество и ефективност при изпълнение на Стратегията.

Докладът за отчитане изпълнението на Стратегията за местно развитие се изпраща по пощата с обратна разписка, по куриер или лично се подава в деловодството на МЗХ до 15 февруари на следващата година. Процедурата за годишните доклади ще бъде прилагана от МИГ след подробното и разработване от УО.

ПРОЦЕДУРА ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА:

В края на всяка година от изпълнението на Стратегията, въз основа на годишния доклад за напредъка и междинната оценка за прилагането на стратегията, УС ще прави оценка на изпълнението на СВOMP по години, мерки и изразходваните средства и в резултат на тази оценка ще прави предложения за обновяване на СВOMP. Предложенията за обновяване на СВOMP ще бъдат представяни на Общо събрание на МИГ за одобрение. Процедурата за обновяване на СВOMP може да бъде по отношение на

1. във връзка с промяна на приложимата нормативна уредба и/или във връзка с промяна на съответната програма;
2. при наличие на очевидна грешка;
3. по отношение на финансовите й параметри до 10 на сто от одобрения от ЕЗФРСР бюджет по подмярка 19.2;
4. по отношение на мониторинговите индикатори за резултат във връзка с промяна на финансовите параметри по т. 3;
5. по отношение на критериите за допустимост, в т. ч. минимална и максимална стойност на проектите и интензитет на помощта;
6. за увеличаване или намаляване на финансовата помощ от ЕЗФРСР при условията и по реда на чл. 41 от Наредба №22.

9. Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВOMP, включително брой създадени работни места:

ИНДИКАТОРИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СВOMP			
Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Исходни индикатори			
Брой проекти, финансирани по СВOMP	Бр.	20	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по СВOMP	Бр.	24	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Общ обем на инвестициите/със съфинансиране/	Лв.	3 590 000	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой консултации, предоставени на потенциални бенефициенти	Бр.	40	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой подпомогнати микропредприятия	Бр.	8	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой проекти с инвестиция в туризъм	Бр.	1	База данни и мониторинг, отчети МИГ

Проекти свързани с подобряване/изграждане на сгради	Бр.	5	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Проекти свързани с предоставяне на услуги	Бр.	4	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Организираны обучения	Бр.	10	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Индикатори за резултат			
Брой модернизираны земеделски стопанства	Бр.	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой икономически единици, въвели нови продукти, процеси или технологии	Бр.	4	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Допълнителен брой туристи в резултат от интервенциите по СВOMP	%	10	Проучване. База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой нощувки на територията на МИГ в резултат от интервенциите по СВOMP	Бр.	5	Проучване. База данни и мониторинг, отчети МИГ
Население в селските райони, което се възползва от подобрените услуги	Бр.	1 000	НСИ
Изградени/обновени сгради и съоръжения свързани с културни, спортни и социални услуги	Бр.	1	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Участници, завършили успешно обучение	Бр.	100	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Жени, завършили успешно обучение	Бр.	50	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Млади хора до 40 г. и жени успешно реализирали проекти по СВOMP	%	30	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой възстановени традиции и обичаи.	Бр.	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой на населените места с успешно реализирани проекти по СВOMP	Бр.	5	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Индикатори за въздействие			
Брутен брой създадени работни места	Бр.	22	База данни и мониторинг, отчети МИГ

9.2. Индикатори по мерки:

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.1 ОТ СВОМР			
Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Исходни индикатори			
Брой проекти, финансирани по мярката	бр.	3	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	бр.	4	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Общ обем на инвестициите/със съфинансиране/	Лв.	300 000	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Брой, подпомогнати стопанства от приоритетните сектори по мярката	бр.	2	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Индикатори за резултат			
Брой стопанства, въвели нов продукт или технология	бр.	1	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Създадени нови насаждения	Дка	15	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Дял на младите фермери, финансирани по мярката	%	30	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Брой предприятия, произвеждащи биологични продукти	Брой	1	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Индикатори за въздействие			
Създадени работни места	бр.	3	База данни и мониторинг. Отчети МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.2 ОТ СВОМР			
Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Исходни идникатори			
Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	3	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	4	База данни и мониторинг. Отчети МИГ

Общ размер на инвестициите /със съфинансиране/	Лева	500 000	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Индикатори за резултат			
Брой предприятия, въвели нов продукт или технология	Брой	1	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Модернизирани предприятия	Брой	3	Мониторинг
Изградени лаборатории	Брой	1	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Индикатори за въздействие			
Създадени работни места	Брой	5	База данни и мониторинг. Отчети МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 6.4 ОТ СВОМР			
Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на
			информация
Исходни индикатори			
Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	8	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	10	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Общ размер на инвестициите /със съфинансиране/	Лева	1 700 000	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Брой подпомогнати нови туристически дейности	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Обем на инвестициите в туризъм	Лева	100 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Брой подпомогнати бенефициенти за нови, нетуристически услуги	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Обем на инвестициите в нови, не туристически услуги	Лева	250 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Индикатори за резултат			
Брой подпомогнати нови дейности в стопанствата	Брой	2	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Подпомогнати занаяти	Брой	1	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
Подпомогнати микропредприятия в сферата на техническите услуги	Брой	1	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
			База данни и отчети МИГ
Индикатори за въздействие			

Общ брой създадени работни места	Брой	12	База данни и мониторинг. Отчети МИГ
----------------------------------	------	----	--

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.2 ОТ СВОМР			
Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Исходни индикатори			
Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Общ размер на инвестициите	Лева	1 000 000	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой проекти, свързани с информационни и телекомуникационни услуги	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Брой проекти за изграждане/подобряване на сгради, свързани с предоставяне на услуги	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Индикатори за резултат			
Възстановени общински пътища	Км	3	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Заведения за социални услуги с подобрена база	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Подобрени младежки и спортни центрове	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Подобрени културни центрове	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Социални, културни, спортни и младежки центрове въвели мерки за енергийна ефективност	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Индикатори за въздействие			
Създадени допълнителни работни места на пълен работен ден	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.6 ОТ СВОМР

Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходни индикатори			
Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Общ размер на инвестициите	Лева	40 000	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Индикатори за резултат			
Проучвания, във връзка с документиране на местното културно, историческо или селско наследство	Брой.	1	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Проведени мероприятия за популяризиране, вкл. и информационни дейности	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Закупени традиционни фолклорни костюми	Брой	10	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Извършени дейности за опазване на природното наследство	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 22			
Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходни индикатори			
Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Общ размер на инвестициите	Лева	50 000	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Индикатори за резултат			
Подпомогнати междусекторни мрежи	Брой	1	База данни и мониторинг, отчети МИГ

Създадени местни марки	Брой	3	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Създаден бизнес каталог	Брой	1	База данни и мониторинг, отчети МИГ
Подпомогнати нови дейности за популяризиране на продуктите и услугите на територията	Брой	1	База данни и мониторинг, отчети МИГ

10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС:

10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:

В съответствие с Чл.7 на Регламент 1303/2013 УС ще гарантира, че равнопоставеността между жените и мъжете и избягване на дискриминацията са взети предвид в етапите на програмиране, прилагане, наблюдение и оценка на СВОМР. Всички мерки от СВОМР ще бъдат отворени за всички бенефициенти на равна основа, без оглед на раса, етническа основа, религиозно убеждение или вяране, увреждания, възраст или полова ориентация. УС на МИГ ще се съобрази и с националното законодателство както следва: Конституцията на Република България, Кодекса на труда, Закона за защита на дискриминацията във всички дейности свързани със СВОМР.

Всички приоритети и дейности по Местната стратегия се основават на принципа на равенство и отсъствие на дискриминация. Тези принципи ще бъдат спазвани през всички етапи от управлението и изпълнението на Стратегията, както е регламентирано в българското законодателство.

В седемчленния УС на МИГ 6 са мъже и 1 жена. В организирани събития на МИГ са ангажирани преобладаващо жени. Съотношения, осигуряващи равенство между половете, ще се съблюдават строго при определянето на състава на Комисията за избор на проекти. Като част от задълженията си, УС ще отговаря и следи за ефективността и точността при прилагането на принципа за равенство. УС на МИГ ще осигури предотвратяването на всякакъв вид дискриминация, особено при изпълнението на административните процедури във връзка с достъпа до финансови средства. Проблемите на равните възможности ще бъдат разглеждани и по време на разработването на критериите за избор на проекти, включително следните индикативни аспекти на тези проблеми :

- ✧ участие на целевите групи във връзка с равните възможности в процеса на подготовката на проектите и степента, до която техните потребности и изисквания са взети предвид;

- ✧ насърчаване на физическа и комуникационна достъпност на хората в неравностойно положение (хора с увреждания, етнически малцинства с фокус роми, дълготрайно безработни, младежи и хора, хора живеещи в изолация или трудно достъпни места и т.н;
- ✧ наличие на сътрудничество между организациите и институциите на различните целеви групи за равни възможности и организациите, които работят за защита на техните интереси;
- ✧ отсъствие на дискриминация за проекта.

Където е приложимо индикаторите за наблюдение на СВОМР ще отразяват броя на мъжете и жените участващи в/бенефициенти по СВОМР. Тези данни ще се докладват от УС на МИГ пред Общото събрание. Отговорност на УС на МИГ, чрез екипа на МИГ е да осигури на бенефициентите насоки по всички практически въпроси, свързани с проблемите на равенството и отсъствието на дискриминация.

10.2 Устойчиво развитие (защита на околната среда)

Приоритет 1 - Дейностите по този приоритет няма да окажат негативно въздействие върху околната среда. В критериите за оценка на проектите е заложено предимство за проекти, които имат положително или неутрално въздействие към околната среда.

Приоритет 2 - Дейностите по Мярка 7.2 и 7.6 ще имат директно положително въздействие върху околната среда, чрез инвестиции в развитието и опазването на природните обекти.

Други непреки положителни влияния на Стратегията ще дойдат от създаването на интерес у населението на района за опазване на околната среда, чрез реализацията на проекти, касаещи природното наследство на територията. МИГ „Харманли” ще насърчава проекти, чиито дейности са с неутрален или позитивен принос към околната среда. В критериите за оценка на проекти по всяка мярка от СВОМР са заложени допълнителни точки за такива проекти.

10.3 Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността

Очаква се реализацията на Местната стратегия за развитие да има положителни въздействия върху нивата на заетост както поради създаването на нови възможности за работа, чрез стартирането на нов частен бизнес извън селското стопанство така и поради запазването на съществуващи работни места в земеделието. При техническата оценка на проектните предложения ще се дава предимство на проекти създаващи нови работни места.

Повече и по-добри работни места е една от основните цели на Стратегията и очакван резултат от реализацията ѝ. МИГ си поставя за цел подобряването на стандарта на живот на населението от района, като повиши възможностите на пазара на труда. МИГ счита, че са налични много неразработени вътрешни ресурси за развитие и растеж в района – благоприятните климатични особености, потенциала за развитие на алтернативен туризъм, богатото културно-историческо наследство и др. Основната задача в стратегията е създаването на подходящата среда и осигуряване на необходимата инвестиционна подкрепа за разработване на този вътрешен потенциал. Това се отнася и за инвестициите в земеделския сектор. СВОМР ще насърчава и конкурентоспособността на земеделието и МСП, чрез подкрепа за стартиращи технологични фирми, за разработка на иновативни продукти в предприятията и

подкрепа за обновяване на технологиите и инвестиции за въвеждане на модерни практики за стопанисване на земята и водите.

10.4 Съответствие с програмите на структурните фондове.

Мерките и дейностите разписани в тази Стратегия са осъществими и възможни в периода 2014– 2020 г. Периодът на Стратегията съвпада с плановия период на Европейския съюз и в това отношение възможностите за реализиране на проекти са големи с оглед стартирането на Оперативните програми и Програмата за развитие на селските райони.

Мерките и дейностите заложи с СВОМР изцяло съответстват и се допълват с Оценката на потребностите заложи в ПРСР 2014-2020:

- Повишаване на осведоменстта на населението и кандидатите;
- Повишаване на капацитета за предоставяне на съветнически услуги;
- Подобряване на организацията за трансфер на знания и иновации;
- Повишване на конкурентоспособността на стопанствата;
- Повишаване на жизнеспособността на малките земеделски стопанства;
- Подобряване на достъпа до външни финансови средства
- Ускоряване на модернизацията и технологичното обновление на земеделските стопанства;
- Подобряване на вертикалното и хоризонтално сътрудничество между земеделските производители, преработвателите и търговците с оглед преодоляване на затрудненията при реализацията на селскостопанската продукция;
- Развитие на предприемачеството в селските райони;
- Подобряване на социалната, техническата и туристическата инфраструктура;
- Подобряване на местния капацитет за устойчиво развитие;
- Осигуряване на достъп до фиксиране широколентова мрежа в селските райони без покритие;
- И други.

Обхватът на помощта, предоставяна чрез мерките на СВОМР, няма да се припокрива с обхвата на помощта по схемите за подкрепа по Оперативните програми изпълнявани в България. МИГ ще извършва кръстосани проверки с цел предотвратяване на двойно финансиране между СВОМР и другите схеми за подкрепа. Всеки проект по СВОМР, който потенциално попада в обхвата на другите схеми за подкрепа, ще бъде проверяван преди одобрението му за евентуално двойно финансиране.

Приложение

Критерии за оценка и избор на проекти по Стратегията за местно развитие

Тези критерии очертават основните изисквания, на които трябва да отговаря един проект, за да бъде одобрен от МИГ Харманли.

Основните принципи, на които са основани критериите са:

1. Административно съответствие и допустимост на заявленията спрямо ПРСР и разпоредбите на съответния Управляващ орган;
2. Подкрепа за дейности, услуги и производства, които са пряко свързани с приоритетите и специфичните цели на Стратегията;
3. Подкрепа за местни и характерни за територията продукти;
4. Подкрепа за иновативни за територията проекти;
5. Подкрепа за дейности и производства с положително въздействие върху социалната среда, околната среда и заетостта
6. Подкрепа за дребния бизнес и уязвимите групи
7. Съгласуваност и допълняемост между мерките и проектите
8. Съответствие на нуждите и участие на ползвателите в дейностите по проектите.

ФАЗА I за оценка: Административно съответствие

Административни критерии	Решение
1. Формулярът за кандидатстване е получен в установеният срок за подаване.	Да/Не
2. Формулярът за кандидатстване е получен по реда и начина съгласно условията/насоките за кандидатстване.	Да/Не
3. Формулярът за кандидатстване е попълнен и подписан от кандидата и/или упълномощено от него лице.	Да/Не
4. Формулярът за кандидатстване е попълнен в съответствие с приложените указания;	Да/Не
5. Във формуляра за кандидатстване е попълнена цялата изискуема информация.	Да/Не
6. Приложени са всички изискуеми документи съгласно условията/насоките за кандидатстване	Да/Не

ФАЗА II за оценка: Допустимост на кандидата и проекто-предложението

Критерии за допустимост	Решение на Комисията
1. Допустимост на кандидата за предоставяне на БФП	Да/Не
2. Дейностите са на територията на МИГ	Да/Не
3. Постоянен адрес за ФЛ и седалище и адрес на управление за юридически лица е на територията на МИГ.	Да/Не
4. Дейностите по проекта съответстват с обхвата и условията по съответната мярка	Да/Не
5. Ясно описание на дейностите в съответствие с целите на проекта	Да/Не
6. Наличие на връзка между предвидените дейности и очакваните резултати	Да/Не
7. Проектното предложение съответства на изискванията относно продължителност на изпълнението, съгласно условията/насоките за кандидатстване. Времевия график на проекта попада в периода на действие на СВOMP.	Да/Не
8. Проектното предложение отговаря на изискванията за допустимост на разходите, посочени в условията/насоките за кандидатстване	Да/Не
9. Съответствие с минимален/максимален размер на безвъзмездната финансова помощ по мярката.	Да/Не
10. Съответствие с минимален размер на собствено участие по мярката по която се кандидатства.	Да/Не

11. Проектът предвижда мерки, свързани с публичността и разпространението на информация (когато е приложимо)	Да/Не/Непр.
12. ОВОС или други сертификати за въздействие върху околната среда (когато е приложимо)	Да/Не/Непр.

ФАЗА III за оценка: Техническа оценка (оценка за качество) на проекто-предложението

Точките за техническа оценка и класиране на проектите са описани подробно за всяка мярка в точка 5 /Описание на мерките/ на Стратегията за ВОМР на МИГ Харманли.